

IZVJEŠTAJ O AKREDITACIJI STUDIJSKOG PROGRAMA
Osnovne akademske studije
Academic program in Business and Economics - MONTEB
EKONOMSKI FAKULTET PODGORICA
UNIVERZITET CRNE GORE

Odlukom Agencije za obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija) broj 02-607/26-43/5 UPI od 20. aprila 2026. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije osnovnog akademskog studijskog programa na engleskom jeziku pod nazivom "Academic program in Business and Economics" - MONTEB u sastavu:

1. **Prof. dr Otilija Sedlak**, redovna profesorica na Ekonomskom fakultetu, Univerzitet u Novom Sadu, Republika Srbija - predsjednica Komisije;
2. **Prof. dr Mirjana Hladika**, vanredna profesorica na Ekonomskom fakultetu, Univerzitet u Zagrebu, Republika Hrvatska - članica Komisije; i
3. **Prof. dr Tihana Kraš**, redovna profesorica na Filozofskom fakultetu, Univerzitet u Rijeci, Republika Hrvatska - članica Komisije.

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev Ekonomskog fakulteta Podgorica, Univerziteta Crne Gore, za akreditaciju osnovnog akademskog studijskog programa na engleskom jeziku pod nazivom Academic program in Business and Economics - MONTEB, ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji Izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za akreditaciju osnovnog akademskog studijskog programa na engleskom jeziku "Academic program in Business and Economics" - MONTEB, kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je posjetila Ekonomski fakultet dana 18.05.2026. godine i upoznala se o ukupnim uslovima za realizaciju osnovnih studija na engleskom jeziku. Agenda posjete je data u prilogu.

U skladu sa gore navedenim, a na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, broj 122/2025 od 22.10.2025. godine), kao i Pravilnika o postupku akreditacije studijskog programa, sadržaju i obliku sertifikata o akreditaciji („Službeni list CG”, broj 96/2020 od 24.09.2020. godine), Komisija je Agenciji podnijela Izvještaj o akreditaciji osnovnog akademskog studijskog programa na engleskom jeziku Academic program in Business and Economics - MONTEB dana 8.06.2026. godine.

I OPŠTI PODACI

Naziv ustanove: **Univerzitet Crne Gore**

Naziv organizacione jedinice: **Ekonomski fakultet Podgorica**

Naziv studijskog programa: **Academic program in Business and Economics**

Nosilac studijskog programa: **Ekonomski fakultet Podgorica**

Vrsta studijskog programa (akademski ili primijenjeni): **Akademski**

Naučna oblast: **Društvene nauke**

Način organizacije nastave (klasična, na daljinu, na engleskom jeziku): **na engleskom jeziku**

Nivo kvalifikacije koji se stiče završetkom studijskog programa: **Osnovne akademske studije Business and Economics - VI nivo NOK-a CG**

Stručni naziv koji se stiče po završetku studijskog programa: **Bachelor (BSc) – Business and Economics.**

Predviđeno vrijeme trajanja studijskog programa: **3 godine, 6 semestara**

Broj ECTS kredita: **180 ECTS**

Broj studenata planiranih za upis: **120**

II OCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDA

Komisija je u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristila sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- *Eliminacioni kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada neispunjavanje standarda i kriterijuma uslovljava negativan akreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za akreditaciju;
- *Potreban kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces akreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

Komentar obavezno sadrži preporuku za unaprjeđenje kriterijuma, odnosno standarda, čak i kada je on obezbijeđen u skladu sa standardima i smjernicama Agencije..

U komentarima, Komisija je dala svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda, odnosno njegovih kriterijuma,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

**STANDARD 1.
USTANOVA VISOKOG OBRAZOVANJA**
KRITERIJUMI:

Ustanova koja planira da realizuje studijski program treba da ima status regulisan u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.1. Osnovni podaci o osnivanju i razvoju ustanove (datumi i odluke, promjene u organizaciji i radu).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da je ustanova dostavila relevantnu dokumentaciju koja omogućava sagledavanje pravnog statusa, institucionalnog razvoja, organizacione strukture i kontinuiteta rada Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta.

Dokumentacija obuhvata osnovne akte kojima se potvrđuje pravni i institucionalni status ustanove, uključujući dokument o registraciji ustanove usklađen sa članom 24 Zakona o visokom obrazovanju, Akt o osnivanju, Statut Univerziteta Crne Gore i dokumentaciju o upisu u Centralni registar privrednih subjekata. Dostavljeni su i akti koji se odnose na upravljanje i rukovođenje ustanovom, čime je omogućena provera organizacione strukture i formalno-pravnog kontinuiteta rada ustanove.

Iz dostavljenih materijala vidljivo je da Univerzitet Crne Gore funkcioniše kao integrisani univerzitet, dok Ekonomski fakultet deluje kao njegova organizaciona jedinica u skladu sa važećim zakonskim i statutarnim okvirom. Razvoj ustanove i organizacione promene dokumentovani su kroz relevantne institucionalne akte i prateću dokumentaciju. Ustanova je dostavila i dokumentaciju koja se odnosi na akreditaciju i reakreditaciju studijskih programa i ustanove, uključujući akt o akreditaciji, rešenje o reakreditaciji Univerziteta Crne Gore i licencu za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti. Na osnovu toga moguće je sagledati usklađenost rada ustanove sa regulatornim zahtevima u oblasti visokog obrazovanja i naučnoistraživačke delatnosti.

Pored osnovnih pravnih i statusnih akata, dostavljena je i dokumentacija koja se odnosi na organizaciju studija, akademske procedure i sistem obezbeđenja kvaliteta. U tom smislu relevantna su Pravila studiranja na osnovnim, master i doktorskim studijama, Pravilnik o organizaciji rada i sistema za obezbeđenje kvaliteta, Pravila postupka izbora u akademska i naučna zvanja, Poslovnik Vijeća Ekonomskog fakulteta, kao i dokumenti koji se odnose na vrednovanje i nagrađivanje nastavnog i studentskog rada. Za potrebe sagledavanja razvoja studijskih programa dostavljeni su nastavni planovi akademskih i primenjenih studija, uključujući i program Business and Economics na engleskom jeziku. Takođe su dostavljeni godišnji izveštaji o radu, izveštaji o samoevaluaciji, analize studentskih stavova i odluke relevantnih fakultetskih tela, na osnovu kojih se može sagledati praćenje aktivnosti u oblasti nastave, upravljanja kvalitetom i institucionalnog razvoja.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da su podaci o osnivanju, organizaciji i radu ustanove dokumentovani i potkrepljeni odgovarajućim pravnim i institucionalnim aktima. Dokumentacija omogućava uvid u organizacionu strukturu ustanove, razvoj studijskih programa i osnovne procese upravljanja i obezbeđenja kvaliteta.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije deo dokumentacije koji se odnosi na razvoj ustanove i studijskih programa prikaže i kroz sažeti hronološki pregled ključnih odluka, akreditacionih procesa i organizacionih promena, radi veće preglednosti i lakšeg praćenja institucionalnog razvoja.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.2. Interna organizaciona struktura (jedinice i drugi oblici organizacionih cjelina i djelatnosti ustanove sa kratkim opisom sastava i funkcija), uključenost eksternih članova (studenti, poslodavci i ostali) u upravljačkim strukturama i njihova uloga i doprinos.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju, opise organizacione strukture, važeće pravne i statutarne akte, kao i prateće izveštaje i priloge, može se konstatovati da Univerzitet Crne Gore i Ekonomski fakultet imaju definisanu organizacionu strukturu i uspostavljene mehanizme upravljanja, rukovođenja i administrativne podrške za realizaciju nastavne, naučnoistraživačke i administrativne delatnosti.</p> <p>Dostavljena dokumentacija omogućava uvid u organizaciju Univerziteta i Fakulteta, uključujući upravljačke i stručne organe, sistem rukovođenja, administrativne i tehničke službe, kao i učešće studenata i eksternih partnera u pojedinim segmentima rada ustanove. Organizacija i nadležnosti pojedinih organa i službi definisani su kroz odgovarajuće statutarne i normativne akte.</p> <p>Iz dostavljenih materijala vidljivo je da Univerzitet Crne Gore deluje kroz organizacione jedinice raspoređene u više gradova Crne Gore, čime se obezbeđuje realizacija nastavnih i istraživačkih aktivnosti u različitim oblastima obrazovanja i nauke. U okviru Ekonomskog fakulteta definisane su nadležnosti uprave, vijeća, stručnih službi i sistema podrške studentima i nastavnom osoblju.</p> <p>Dokumentacija ukazuje i na uključivanje studenata u rad pojedinih tela i komisija, kao i na saradnju Fakulteta sa privredom, alumnistima i eksternim partnerima kroz različite oblike praktične nastave i stručne saradnje.</p> <p>Komisija konstatuje da je za ovaj standard dostavljena relevantna dokumentacija, uključujući statute, pravilnike, organizacione akte, izveštaje o radu, samoevaluacione izveštaje, godišnje izveštaje i nastavne planove, na osnovu kojih je moguće sagledati organizaciju i funkcionisanje ustanove. Organizaciona struktura i osnovni procesi upravljanja i funkcionisanja ustanove su definisani i dokumentovani u skladu sa važećim pravnim i institucionalnim okvirom.</p> <p>Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije organizaciona dokumentacija dodatno sistematizuje kroz pregledne šeme i sažete prikaze nadležnosti organizacionih jedinica i njihovih međusobnih veza, radi veće preglednosti i lakšeg praćenja institucionalne strukture i procesa upravljanja.</p>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.3. Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama: tijela, njihova uloga i postupak izbora					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju i opis organizacione i upravljačke strukture Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta, može se konstatovati da je sistem upravljanja, rukovođenja i unutrašnje organizacije definisan i normativno uređen u skladu sa važećim zakonskim i statutarnim okvirom.</p> <p>Dostavljeni materijali obuhvataju prikaz nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja na nivou Univerziteta i Fakulteta, uključujući Upravni odbor, Rektora, Senat, vijeća, stručna i savetodavna tela, kao i organe i komisije Ekonomskog fakulteta. Nadležnosti pojedinih organa, način izbora, sastav i međusobni odnosi definisani su kroz Statut Univerziteta, poslovničke i pravilnike dostavljene Komisiji.</p> <p>Iz dokumentacije je vidljivo da Univerzitet Crne Gore funkcioniše kroz sistem akademskog upravljanja u kojem učestvuju akademsko osoblje, saradnici i studenti u radu pojedinih stručnih i upravljačkih tela. Dokumentacija takođe ukazuje na postojanje komisija i centara usmerenih na pitanja kvaliteta, praćenja studijskih programa, naučnoistraživačkog rada i akademskog integriteta.</p> <p>Na nivou Ekonomskog fakulteta definisana je organizaciona struktura sa raspodeljenim nadležnostima između dekana, prodekana, vijeća i komisija. Dostavljeni materijali potvrđuju postojanje procedura i mehanizama koji se odnose na organizaciju nastavnog procesa, upravljanje kvalitetom, razvoj studijskih programa i podršku naučnoistraživačkom radu. Dostavljena je relevantna normativna i organizaciona dokumentacija, uključujući statute, pravilnike, poslovničke, organizacione</p>					

akte i interne procedure, na osnovu kojih je moguće sagledati sistem upravljanja i funkcionisanja ustanove.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da su sistem upravljanja i organizaciona struktura Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta definisani kroz odgovarajuće institucionalne i normativne akte, uz jasno određene nadležnosti organa upravljanja, stručnih tela i administrativnih službi.

Preporučuje se dodatno sistematizovanje organizacione i normativne dokumentacije kroz pregledne šeme upravljačke strukture i sažete prikaze nadležnosti pojedinih organa i komisija, radi lakšeg praćenja institucionalnih procesa, funkcionalnih veza i sistema donošenja odluka u okviru Univerziteta i Fakulteta.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.4. Pregled djelatnosti ustanove

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljenog opisa delatnosti Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta, kao i prateće dokumentacije i dostupnih izvora, može se konstatovati da su osnovne delatnosti ustanove definisane u skladu sa njenom obrazovnom, naučnoistraživačkom i društvenom ulogom.

Univerzitet Crne Gore predstavljen je kao državna visokoškolska institucija koja realizuje obrazovne i naučnoistraživačke aktivnosti u različitim oblastima nauke i umetnosti, uključujući društvene, humanističke, prirodne, tehničko-tehnološke i medicinske nauke. Iz dostavljenog opisa vidljivo je da Univerzitet svoju delatnost ostvaruje kroz nastavne aktivnosti, naučnoistraživački rad, međunarodnu saradnju i saradnju sa privrednim i javnim sektorom, uz podršku organizacionih jedinica i naučnih instituta.

U okviru Univerziteta, Ekonomski fakultet obavlja delatnost u oblasti visokog obrazovanja, naučnoistraživačkog rada i stručne saradnje sa privredom i institucijama ekonomskog sistema. Dostavljeni podaci ukazuju na učešće Fakulteta u obrazovanju ekonomskih kadrova i realizaciji stručnih i istraživačkih aktivnosti relevantnih za oblast ekonomije i poslovanja.

Komisija konstatuje da su delatnosti ustanove opisane pregledno i u skladu sa osnovnim opredeljenjima Univerziteta i Fakulteta, te da dostavljena dokumentacija omogućava uvid u ključne oblasti njihovog rada.

Dokumentacija ukazuje na razvijanje obrazovne i naučnoistraživačke delatnosti Univerziteta Crne Gore, kao i na saradnju sa međunarodnim partnerima, privredom i javnim sektorom. U okviru delatnosti Ekonomskog fakulteta prepoznata je povezanost nastavnih, istraživačkih i stručnih aktivnosti sa potrebama tržišta rada i društvenog okruženja.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije delatnosti Univerziteta i Fakulteta dodatno prikažu kroz konkretnije pokazatelje realizacije obrazovne, naučnoistraživačke i stručne delatnosti (npr. podaci o projektima, međunarodnoj saradnji, publikacijama, saradnji sa privredom i drugim oblicima institucionalne aktivnosti), radi potpunijeg sagledavanja razvoja i rezultata ustanove.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.5. Pregled integrisanih funkcija i djelatnosti na ustanovi

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljenog pregleda integrisanih funkcija i delatnosti Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta, kao i prateće dokumentacije, licenci, godišnjih izveštaja i podataka o

realizovanim projektima i aktivnostima, može se konstatovati da ustanova ostvaruje povezano delovanje u oblasti obrazovanja, naučnoistraživačkog rada i stručne saradnje.

Dostavljena dokumentacija pokazuje da Ekonomski fakultet, kao organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore, realizuje svoje delatnosti u okviru institucionalnog sistema Univerziteta i u skladu sa važećim licencama za izvođenje studijskih programa. Prikazani su osnovni podaci o broju studenata, nastavnog osoblja i saradnika, kao i informacije o realizaciji nastavnog procesa, uključujući teorijsku i praktičnu nastavu i stručnu praksu u saradnji sa partnerima iz javnog i privatnog sektora.

U delu koji se odnosi na naučnoistraživačku delatnost dostavljeni su podaci o publikacionoj aktivnosti nastavnog osoblja, učešću u međunarodnim bazama i naučnim projektima, što ukazuje na aktivnosti Fakulteta u oblasti istraživanja i razvoja akademskih kapaciteta. Dokumentacija takođe pokazuje povezanost naučnoistraživačkog rada sa međunarodnom saradnjom i uključivanjem studenata u određene istraživačke i mobilne aktivnosti.

Stručna delatnost Fakulteta prikazana je kroz učešće u međunarodnim i regionalnim projektima, uključujući programe Erasmus+, Horizon Europe i EUREKA. Dostavljeni primeri projekata ukazuju na povezanost nastavnih, istraživačkih i razvojnih aktivnosti sa oblastima kao što su digitalne tehnologije, inovacije i saradnja sa privredom.

Komisija konstatuje da su integrisane funkcije i delatnosti ustanove prikazane kroz odgovarajuću dokumentaciju, uključujući licence, godišnje izveštaje, projektne aktivnosti i druge relevantne priloge. Dostavljeni materijali ukazuju na povezanost obrazovne, naučnoistraživačke i stručne delatnosti Fakulteta, kao i na aktivnosti usmerene ka saradnji sa privredom, međunarodnim partnerima i razvoju praktičnih kompetencija studenata.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije integrisane funkcije i delatnosti ustanove dodatno prikažu kroz objedinjene kvantitativne pokazatelje i komparativne analize rezultata (npr. trendovi publikacija, projektnih aktivnosti, mobilnosti, saradnje sa privredom i zapošljivosti studenata), radi sistematičnijeg praćenja razvoja i ukupnog institucionalnog učinka.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.6. Misija, vizija i glavni strateški ciljevi ustanove koje ustanova nastoji da ostvari preko svojih studijskih programa, mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture, brige o studentima, obezbjeđenja kvaliteta, poslovanja itd.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	----------	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljenog opisa misije, vizije i strateških ciljeva Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta, kao i prateće dokumentacije, godišnjih izveštaja, samoevaluacionih izveštaja i podataka o studentskim aktivnostima i saradnji sa eksternim partnerima, može se konstatovati da su strateška opredeljenja ustanove definisana u skladu sa njenom obrazovnom, naučnoistraživačkom i društvenom ulogom.

Dostavljeni materijali ukazuju da Univerzitet Crne Gore svoju misiju ostvaruje kroz razvoj obrazovanja, nauke, međunarodne saradnje i društvene odgovornosti, dok Ekonomski fakultet navedene ciljeve sprovodi kroz unapređenje nastavnog procesa, razvoj stručnih i praktičnih kompetencija studenata, međunarodnu saradnju i saradnju sa privrednim i društvenim okruženjem.

Iz dokumentacije je vidljivo da su strateški ciljevi Fakulteta povezani sa aktivnostima kao što su razvoj stručne prakse, internacionalizacija studijskih programa, mobilnost studenata i nastavnika, razvoj centara za podršku studentima i saradnja sa poslodavcima. Dostavljeni podaci ukazuju i na uključivanje studenata u različite oblike praktičnog rada i stručne prakse.

U oblasti međunarodne saradnje i naučnoistraživačkog rada dokumentovana je uključenost Fakulteta u međunarodne projekte i inicijative, kao i razvoj studijskih programa na engleskom jeziku. Takođe su prikazane aktivnosti vezane za organizaciju međunarodnih konferencija i saradnju sa međunarodnim partnerima.

Komisija konstatuje da su studenti uključeni u pojedine procese unapređenja kvaliteta i razvoja Fakulteta kroz savetodavna tela, ankete, mentorski rad i vannastavne aktivnosti. Dostavljena dokumentacija ukazuje na razvojnu orijentaciju Fakulteta u oblastima unapređenja kvaliteta obrazovanja, razvoja praktičnih kompetencija studenata, internacionalizacije i saradnje sa privredom i društvenim okruženjem.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije strateški ciljevi i njihova realizacija dodatno povežu sa merljivim pokazateljima uspešnosti (npr. podaci o zapošljivosti diplomiranih studenata, mobilnosti, naučnoj produkciji, međunarodnim partnerstvima i studentskom zadovoljstvu), radi sistematičnijeg praćenja ostvarivanja misije i vizije ustanove.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.7. Poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
	X		

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljenog opisa posebnog značaja i specifičnosti Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta, kao i prateće dokumentacije i pravilnika koji uređuju naučnoistraživački rad i vrednovanje akademskih rezultata, može se konstatovati da ustanova definiše svoju obrazovnu, naučnoistraživačku i društvenu ulogu u okviru sistema visokog obrazovanja Crne Gore.

Dostavljeni materijali ukazuju da Univerzitet Crne Gore kroz svoje organizacione jedinice realizuje obrazovnu, naučnoistraživačku i umetničku delatnost, dok Ekonomski fakultet ima značajno mesto u oblasti ekonomskog obrazovanja i istraživanja u Crnoj Gori.

Iz opisa studijskih programa i nastavnih aktivnosti vidljivo je da Fakultet studentima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja iz različitih oblasti ekonomije, uključujući mikroekonomiju, makroekonomiju, kvantitativne metode, statistiku i ekonometriju. Na taj način studenti razvijaju kompetencije relevantne za tržište rada, javni sektor i nastavak akademskog razvoja.

U oblasti naučnoistraživačkog rada dostavljena dokumentacija ukazuje na postojanje institucionalnih mehanizama za vrednovanje i podsticanje naučne produktivnosti nastavnog osoblja, uključujući pravilnike koji uređuju kriterijume i postupke vrednovanja i nagrađivanja zaposlenih za doprinos razvoju i međunarodnom pozicioniranju Univerziteta Crne Gore.

Komisija konstatuje da je značaj ustanove prikazan kroz njen institucionalni razvoj, ulogu u obrazovanju stručnih kadrova, saradnju sa privredom i javnim sektorom, kao i kroz učešće u istraživačkim, stručnim i konsultantskim aktivnostima.

Dostavljeni materijali ukazuju na povezanost nastavnih aktivnosti sa istraživačkim radom, praktičnim kompetencijama i saradnjom sa institucijama ekonomskog sistema i privredom. Dokumentacija takođe pokazuje postojanje normativnog okvira za razvoj i vrednovanje naučnoistraživačkog rada.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije poseban značaj i specifičnosti ustanove dodatno prikažu kroz konkretnije pokazatelje uticaja obrazovne, naučnoistraživačke i stručne delatnosti (npr. podaci o učešću u izradi javnih politika, konsultantskim projektima, međunarodnim istraživanjima, nagradama i drugim oblicima društvenog uticaja), radi potpunijeg sagledavanja doprinosa ustanove akademskoj i društvenoj zajednici.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.8. Strategija i aktivnosti za obezbjeđenje kvaliteta obrazovanja, istraživanja, odnosno umjetničkog rada, stalna tijela koja se bave područjem obezbjeđenja kvaliteta, stepen implementacije dokumenta za obezbjeđenje kvaliteta (postojanje dokumenta i procjena efekata njihove primjene u prethodnih pet godina)

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Na osnovu dostavljene dokumentacije, pravilnika, samoevaluacionih izveštaja i opisa sistema upravljanja kvalitetom, može se konstatovati da Univerzitet Crne Gore i Ekonomski fakultet imaju uspostavljen institucionalni i normativni okvir za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta obrazovne, naučnoistraživačke i stručne delatnosti.</p> <p>Sistem kvaliteta zasniva se na važećim zakonskim propisima, pravilnicima Univerziteta Crne Gore i procedurama koje uređuju organizaciju, praćenje i unapređenje kvaliteta nastavnog procesa, istraživačkog rada i rada stručnih službi. Dostavljena dokumentacija potvrđuje postojanje formalno uspostavljenih mehanizama za sprovođenje akreditacije, reakreditacije, samoevaluacije i monitoringa kvaliteta na nivou Univerziteta i organizacionih jedinica.</p> <p>Iz dokumentacije je vidljivo da su definisana tela nadležna za upravljanje kvalitetom, uključujući Centar za upravljanje kvalitetom na nivou Univerziteta i Komisiju za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta na nivou Ekonomskog fakulteta. Dostavljeni materijali pokazuju da u radu ovih tela učestvuju i predstavnici studenata.</p> <p>Komisija konstatuje da Fakultet sprovodi različite oblike evaluacije nastavnog procesa i institucionalnog funkcionisanja, uključujući studentske ankete, analize prolaznosti, praćenje napredovanja studenata, evaluaciju nastavnih metoda i analizu razloga odustajanja od studija. Dokumentacija ukazuje da se rezultati evaluacija razmatraju na nivou Komisije za kvalitet, Uprave i Vijeća Fakulteta i koriste kao osnova za definisanje mera unapređenja.</p> <p>Dostavljena dokumentacija, uključujući pravilnike, samoevaluacione izveštaje i izveštaje o studentskom vrednovanju nastave, potvrđuje kontinuitet aktivnosti u oblasti obezbeđenja kvaliteta i postojanje institucionalnih procedura za praćenje kvaliteta rada.</p> <p>Komisija konstatuje da je imenovanjem prodekana za akreditaciju i upravljanje kvalitetom dodatno razvijen organizacioni okvir za koordinaciju aktivnosti u oblasti kvaliteta na Ekonomskom fakultetu. Dostavljeni materijali ukazuju da Univerzitet Crne Gore i Ekonomski fakultet imaju razvijen sistem obezbeđenja kvaliteta koji obuhvata nastavne, istraživačke i administrativne procese. Takođe je vidljivo da se u sistemu kvaliteta koriste različiti izvori povratnih informacija, uključujući studentske ankete i interne analize.</p> <p>Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno razviju merljivi indikatori efekata sistema kvaliteta i sistematičnije praćenje realizacije korektivnih mera, posebno u delu koji se odnosi na unapređenje ishoda učenja, zapošljivost studenata, međunarodnu vidljivost i efekte studentskih i eksternih evaluacija na razvoj studijskih programa i institucionalnih politika kvaliteta.</p>					
Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban					
1.9. Opšti stav o međunarodnoj uporedivosti ustanove, njene organizacione strukture i djelatnosti (međunarodne ustanove).					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Na osnovu dostavljenog pregleda međunarodne uporedivosti Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta, kao i pratećih podataka o organizacionoj strukturi, studijskim programima, međunarodnim projektima, rangiranjima i institucionalnim kapacitetima za internacionalizaciju, može se konstatovati da ustanova razvija aktivnosti usmerene ka usklađivanju sa principima evropskog prostora visokog obrazovanja.</p> <p>Dostavljena analiza pokazuje da je Univerzitet Crne Gore organizovan kao integrisani univerzitet u skladu sa principima Bolonjskog procesa, uz razvoj međunarodne saradnje kroz bilateralne sporazume, mobilnost i učešće u međunarodnim projektima.</p> <p>Komisija konstatuje da je međunarodna uporedivost ustanove analizirana kroz poređenje sa evropskim univerzitetima, uključujući Univerzitet u Ljubljani i Univerzitet u Beču, pri čemu su obuhvaćeni elementi kao što su organizaciona struktura, studijski programi, programi na engleskom jeziku, međunarodna saradnja i institucionalni kapaciteti za internacionalizaciju.</p>					

Iz dostavljene dokumentacije vidljivo je da Univerzitet i Ekonomski fakultet učestvuju u međunarodnim programima i projektima, uključujući Erasmus+, Horizon i Jean Monnet programe, kao i da razvijaju studijske programe na engleskom jeziku i organizuju međunarodne konferencije i druge oblike međunarodne akademske saradnje.

Dokumentacija takođe ukazuje na stratešku orijentaciju Fakulteta ka daljem usklađivanju sa međunarodnim standardima kvaliteta u oblasti poslovnog obrazovanja, uključujući aktivnosti povezane sa AACSB akreditacijom.

Dostavljena analiza međunarodne uporedivosti ukazuje da Univerzitet Crne Gore poseduje osnovne organizacione i institucionalne karakteristike koje su uporedive sa institucijama evropskog prostora visokog obrazovanja, uz istovremeno prepoznavanje izazova u oblastima međunarodne vidljivosti, istraživačkih kapaciteta i resursa za internacionalizaciju.

Preporučuje se da se u narednom periodu dodatno razvijaju institucionalni kapaciteti za međunarodnu saradnju i internacionalizaciju, posebno kroz povećanje broja studijskih programa na engleskom jeziku, jačanje međunarodne istraživačke vidljivosti i sistematičnije praćenje međunarodnih pokazatelja uspešnosti i komparativnih parametara u odnosu na referentne evropske univerzitete.

STANDARD 2. STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA I KONCEPCIJA ZA REALIZACIJU STUDIJA

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.1. Ciljevi studijskog programa

- Akademska klasifikacija (akademske ili primijenjene studije) i obrazloženje pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (u daljem tekstu: CKO) i usklađenosti sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (u daljem tekstu: EKO);
- Ciljevi studijskog programa i njihova usklađenost sa osnovnim ciljevima ustanove;
- Formalna usklađenost ciljeva programa sa njegovom klasifikacijom i nivoom u CKO-u.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da je studijski program Academic Program in Business and Economics jasno definisan kao program osnovnih akademskih studija u trajanju od tri godine i obimu od 180 ECTS kredita. Program pripada nivou VI Crnogorskog kvalifikacionog okvira (CKO), odnosno nivou 6 Evropskog kvalifikacionog okvira (EQF), što je u skladu sa Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija i odgovarajućim referentnim dokumentima.

Dostavljeni opis ukazuje da su ciljevi, ishodi učenja i kompetencije programa formalno i sadržajno usklađeni sa deskriptorima nivoa VI CKO/EQF, posebno u delu koji se odnosi na teorijska i praktična znanja, razvoj analitičkih i profesionalnih veština, kao i osposobljenost za samostalan i odgovoran rad i nastavak obrazovanja.

Komisija konstatuje da su ciljevi studijskog programa jasno definisani i usklađeni sa misijom i strateškim opredeljenjima Univerziteta Crne Gore i Ekonomskog fakulteta. Program je usmeren na razvoj širokog spektra znanja iz oblasti ekonomije i biznisa, uz poseban fokus na međunarodnu orijentaciju, razvoj praktičnih kompetencija i profesionalnu komunikaciju na engleskom jeziku.

Posebno je značajno što program integriše teorijska znanja iz ekonomskih disciplina sa praktičnim i analitičkim vještinama, uključujući rad sa realnim podacima, primjenu savremenih alata i razvoj

kompetencija relevantnih za tržište rada i međunarodno poslovno okruženje. Takođe, ciljevi programa obuhvataju razvoj etičnosti, samostalnosti i spremnosti za celoživotno učenje i akademsku mobilnost.

Međunarodna dimenzija programa, koja se ostvaruje kroz izvođenje nastave na engleskom jeziku i razvoj profesionalnih i jezičkih kompetencija, doprinosi internacionalizaciji Fakulteta i Univerziteta i jačanju međunarodne konkurentnosti svršenih studenata.

Na osnovu dostavljene matrice usklađenosti ciljeva programa, ishoda učenja i deskriptora nivoa VI CKO/EQF, može se zaključiti da postoji jasna i sistematična povezanost između definisanih ciljeva programa, očekivanih kompetencija studenata i predmeta kroz koje se ti ciljevi ostvaruju.

Posebno je značajno što su ciljevi programa operacionalizovani kroz merljive ishode učenja i povezani sa konkretnim nastavnim sadržajima i metodama rada, čime se obezbeđuje transparentnost i usklađenost sa zahtevima CKO/EQF. Komisija pozitivno ocenjuje i činjenicu da su preporuke prethodne Komisije za akreditaciju prepoznate i uključene u plan korektivnih mera, posebno u delu preciznijeg povezivanja ishoda učenja sa deskriptorima CKO/EQF i indikatorima postignuća.

Dostavljena dokumentacija pokazuje da je studijski program koncipiran u skladu sa savremenim principima visokog obrazovanja i evropskim kvalifikacionim okvirima, uz jasno definisane ciljeve, ishode učenja i kompetencije. Posebno pozitivan aspekt predstavlja međunarodna orijentacija programa i razvoj profesionalnih kompetencija na engleskom jeziku, što doprinosi mobilnosti i konkurentnosti studenata na međunarodnom tržištu rada.

Komisija takođe pozitivno ocenjuje korišćenje matrice usklađenosti ciljeva, ishoda učenja i deskriptora CKO/EQF, jer ona doprinosi transparentnosti i lakšem praćenju ostvarivanja kompetencija predviđenih studijskim programom.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno razviju mehanizmi za sistematično praćenje ostvarenosti definisanih ishoda učenja i njihove povezanosti sa potrebama tržišta rada i međunarodnim standardima poslovnog obrazovanja, posebno kroz analize zapošljivosti diplomiranih studenata i povratne informacije poslodavaca i alumnista.

Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni

2.2. Ishodi učenja studijskog programa

- Ishodi učenja su dostupni zainteresovanim stranama, primarno nastavnicima i studentima;
- Planirani ishodi učenja su uporedivi sa Dablinskim deskriptorima;
- Postoji mogućnost za provjeru ishoda učenja u okviru internog sistema obezbjeđenja kvaliteta;
- Ishodi učenja će biti dostupni, realni i odražavati napredak u datoj oblasti;
- Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da su ishodi učenja studijskog programa definisani i dostupni zainteresovanim stranama, prvenstveno studentima i nastavnicima, putem zvaničnog sajta Ekonomskog fakulteta i kroz silabuse predmeta. Na taj način omogućena je dostupnost informacija o očekivanim kompetencijama i ishodima učenja.

Komisija konstatuje da su ishodi učenja formulisani tako da obuhvataju teorijska znanja, praktične veštine, analitičke kompetencije i profesionalne sposobnosti relevantne za oblast ekonomije i biznisa. Dokumentacija ukazuje da program uključuje elemente kvantitativnih metoda, informacionih tehnologija, poslovne analize i razumevanja ekonomskog i poslovnog okruženja.

Dostavljena analiza i tabele usklađenosti pokazuju da su planirani ishodi učenja programa povezani sa Dablinskim deskriptorima za osnovne akademske studije i zahtevima nivoa VI CKO/EQF. Ishodi učenja obuhvataju razvoj znanja i razumevanja, primenu znanja, formiranje prosudbi, komunikacione kompetencije i sposobnost celoživotnog učenja. Usklađenost ishoda učenja sa Dablinskim deskriptorima prikazana je kroz povezivanje ishoda učenja sa odgovarajućim kompetencijama koje studenti stiču tokom studija.

Iz dostavljene dokumentacije vidljivo je da postoje institucionalni mehanizmi za praćenje i unapređenje ishoda učenja u okviru sistema obezbeđenja kvaliteta. U procese evaluacije uključeni su Komisija za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta, Vijeće Fakulteta i Poslovni savet, kao i studenti kroz ankete i druge oblike evaluacije nastavnog procesa. Definisani ishodi učenja postavljeni su u skladu sa nivoom studija i usmereni ka razvoju znanja, veština i kompetencija u oblasti ekonomije i

biznisa. Ishodi učenja uključuju razvoj analitičkog mišljenja, praktičnih sposobnosti, profesionalne komunikacije i sposobnosti za dalje obrazovanje i profesionalni razvoj. Oni omogućavaju saradnju sa relevantnim zainteresovanim stranama kroz stručnu praksu, saradnju sa privredom i uključivanje eksternih partnera u unapređenje studijskog programa.

Dostavljeni materijali ukazuju da su ishodi učenja povezani sa ciljevima studijskog programa, zahtevima CKO/EQF okvira i potrebama tržišta rada. Postoje mehanizmi za praćenje i unapređenje ishoda učenja kroz sistem kvaliteta i saradnju sa eksternim partnerima.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno razviju metode direktnog praćenja ostvarenosti ishoda učenja, posebno kroz sistematičnije korišćenje podataka o zapošljivosti diplomiranih studenata, povratnih informacija poslodavaca i analiza uspešnosti studenata nakon završetka studija, radi potpunijeg sagledavanja efektivnosti studijskog programa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.3. Usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa

- Ciljevi programa će se sistematski sprovesti u praksi. Postoje informacije o tome kako svaki predmet ili modul doprinosi ostvarenju ciljeva studijskog programa;
- Svi predmeti ili moduli opisani u "priručniku za predmete/module" studijskih programa sadrže informacione liste, koje su dostupne zainteresovanim stranama (prvenstveno studentima i nastavnicima);
- Postoji jasan opis znanja, vještina i kompetencija, koji se od studenata očekuje da steknu nakon odslušanosti pojedinih predmeta na studijskom programu;
- Ishodi učenja su jasni i razumljivi za nastavnike i studente.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	--	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da su ciljevi studijskog programa povezani sa ishodima učenja na nivou predmeta i modula. Dostavljeni materijali ukazuju na povezanost između ciljeva studijskog programa i kompetencija koje studenti stiču kroz realizaciju nastavnih sadržaja.

Na osnovu dostavljenih materijala može se zaključiti da su ishodi učenja formulisani na način koji omogućava nastavnicima i studentima uvid u očekivane kompetencije i nivo znanja koji se ostvaruje kroz studijski program. Ciljevi studijskog programa povezani su sa ishodima učenja na nivou predmeta i modula. Vidljiva je povezanost između ciljeva studijskog programa i kompetencija koje studenti stiču kroz realizaciju nastavnih sadržaja. Komisija konstatuje da su ishodi učenja definisani na način koji omogućava postepeno ostvarivanje ciljeva programa, uključujući razvoj teorijskih znanja, praktičnih veština, analitičkih sposobnosti i profesionalnih kompetencija u oblasti ekonomije i biznisa. Iz prikazanih primera vidljivo je kako pojedini predmeti i moduli doprinose ostvarivanju definisanih ciljeva programa. Svi predmeti studijskog programa imaju informacione liste (silabuse) koje su dostupne studentima, nastavnicima i drugim zainteresovanim stranama putem zvaničnog sajta Ekonomskog fakulteta. Informacione liste sadrže podatke o sadržaju predmeta, ciljevima, ishodima učenja, metodama rada i načinima ocenjivanja, čime je omogućena transparentnost nastavnog procesa i dostupnost osnovnih informacija. Studenti kroz studijski program razvijaju kompetencije iz oblasti ekonomskih analiza, statističkih metoda, finansijskog odlučivanja, upravljanja projektima, kao i komunikacione i jezičke kompetencije za rad u međunarodnom okruženju.

Komisija konstatuje da su ishodi učenja usvojeni od strane Vijeća Ekonomskog fakulteta, u čijem radu učestvuju i predstavnici studenata. Ishodi su formulisani jasno i da omogućavaju povezivanje nastavnih aktivnosti, metoda rada i očekivanih kompetencija studenata.

Dostavljena dokumentacija ukazuje da postoji povezanost između ciljeva studijskog programa, ishoda učenja i nastavnih sadržaja pojedinačnih predmeta. Takođe je vidljivo nastojanje da se metode učenja i načini ocenjivanja usklade sa definisanim ishodima učenja.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno unapredi usklađenost između definisanih ishoda učenja, metoda izvođenja nastave i načina ocenjivanja, posebno kroz sistematičnije korišćenje metoda aktivnog učenja i jasnije povezivanje nastavnih aktivnosti sa kriterijumima vrednovanja studentskih postignuća.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

2.4. Perspektive na tržištu rada, praktični značaj i profesionalne potrebe za studijskim programom

- Postoji tražnja na tržištu rada za diplomcima koji posjeduju kompetencije planirane ishodima učenja na studijskom programu ili se očekuju takvi trendovi u srednjem roku;
- Urađena procjena potreba tržišta rada i u skladu sa tim planiran broj upisanih studenata na studijskom programu;
- Kompetencije dozvoljavaju diplomiranim studentima da rade u području rada koje je usklađeno sa stečenom kvalifikacijom;
- Studijski program je povezan sa profesionalnom praksom (praktični zadaci, projekti, rad kod poslodavca tokom studija).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da je studijski program Academic Program in Business and Economics usmeren ka razvoju kompetencija relevantnih za oblast ekonomije, menadžmenta i međunarodnog poslovanja, u skladu sa potrebama tržišta rada i savremenim trendovima u oblasti visokog obrazovanja.

Dostavljeni podaci ukazuju na postojanje interesovanja za profile iz oblasti ekonomije, posebno u oblastima finansija, računovodstva, poslovne analize, menadžmenta i međunarodnog poslovanja. Dokumentacija takođe ukazuje na povezanost programa sa procesima internacionalizacije i potrebom za kadrovima osposobljenim za rad u međunarodnom okruženju.

Ciljevi programa povezani su sa strateškim dokumentima Crne Gore u oblasti visokog obrazovanja, uključujući Strategiju razvoja visokog obrazovanja Crne Gore 2024–2027, koja naglašava značaj praktične nastave, internacionalizacije i usklađivanja obrazovanja sa potrebama tržišta rada.

Dostavljena analiza pokazuje da Fakultet prati interesovanje kandidata za upis i podatke relevantne za planiranje broja studenata. Dokumentacija ukazuje da se procena potreba tržišta rada zasniva na podacima o zapošljavanju, interesovanju poslodavaca i razvojnim trendovima u oblasti ekonomije i visokog obrazovanja.

Na osnovu dostavljenih podataka može se zaključiti da definisani ishodi učenja i kompetencije omogućavaju diplomiranim studentima obavljanje poslova u oblastima koje su povezane sa stečenom kvalifikacijom. Program uključuje kompetencije relevantne za rad u javnom sektoru, finansijskim institucijama, kompanijama, konsultantskim organizacijama i drugim oblastima poslovanja. Studijski program uključuje i razvoj digitalnih kompetencija, rada sa podacima i poslovne komunikacije na engleskom jeziku.

Komisija konstatuje da je program povezan sa profesionalnom praksom kroz stručnu praksu, praktične zadatke, studije slučaja i saradnju sa kompanijama i stručnjacima iz prakse. Posebno su navedeni predmeti Professional Development I–II, koji uključuju radionice, projekte, saradnju sa kompanijama i aktivnosti usmerene na razvoj profesionalnih kompetencija. Studijski program povezan sa praktičnim aspektima obrazovanja i razvojem kompetencija relevantnih za savremeno poslovno okruženje. Takođe je vidljiva međunarodna dimenzija programa kroz izvođenje nastave na engleskom jeziku i sadržaje povezane sa međunarodnim poslovanjem i digitalnom ekonomijom.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno razvije sistem praćenja zapošljivosti diplomiranih studenata i formalizovanog uključivanja poslodavaca u evaluaciju studijskog programa, posebno kroz longitudinalne analize karijernog razvoja alumnista, povratne informacije kompanija i praćenje usklađenosti kompetencija sa promenama na tržištu rada.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.5. Prijavljivanje i uslovi za upis na studijski program

- Procedure za upis na studijski program su regulisane, strogo se primjenjuju, transparentne su u pogledu Kriterijum za ocjenjivanje kvaliteta i omogućavaju ostvarenje planiranih ishoda učenja;
- Planirani uslovi za upis obezbjeđuju da kandidati posjeduju potrebne kompetencije za nesmetan nastavak formalnog obrazovanja;

- Svi kandidati su jednako tretirani;
- Procedure su jasne i dostupne za sve zainteresovane kandidate;
- Obezbjedeđeni su uslovi za upis planiranog broja studenata;
- Postignuti nivo obrazovanja neophodan za upis;
- Dodatni uslovi za upis kandidata koji uzimaju u obzir rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za provjeru znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata za upis;
- Transparentno ocjenjivanje kod provjera za upis

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da su procedure za upis na studijski program definisane odgovarajućim normativnim aktima Univerziteta Crne Gore, prvenstveno Pravilnikom o uslovima, kriterijumima i postupku upisa na osnovne studije Univerziteta Crne Gore. Procedure su javno dostupne i primenjuju se na jedinstven način za sve kandidate.

Komisija konstatuje da se upis realizuje putem javnog konkursa Univerziteta Crne Gore, koji se objavljuje u dnevnoj štampi i na zvaničnom sajtu Univerziteta. Konkurs se organizuje kroz više upisnih rokova, čime je kandidatima omogućena dostupnost informacija i prijavljivanje u različitim terminima. Kriterijumi za vrednovanje kandidata su unapred definisani i zasnovani na objektivnim pokazateljima, uključujući uspeh tokom srednjoškolskog obrazovanja, rezultate maturalnog odnosno stručnog ispita, uspeh iz relevantnih predmeta i dodatna postignuća kandidata.

Komisija konstatuje da su uslovi za upis usklađeni sa nivoom i karakterom studijskog programa. Kao osnovni uslov predviđeno je završeno četvorogodišnje srednje obrazovanje, dok je za program koji se realizuje na engleskom jeziku predviđen i dokaz o poznavanju engleskog jezika na nivou najmanje B2. Pri rangiranju kandidata vrednuju i rezultati iz matematike i engleskog jezika, kao predmeta relevantnih za uspešno praćenje nastave i ostvarivanje ishoda učenja na studijskom programu.

Dostavljena dokumentacija potvrđuje da su svi kandidati jednako tretirani u postupku upisa, uključujući i strane državljane, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta Crne Gore. Procedure i kriterijumi su dostupni zainteresovanim kandidatima putem javnog konkursa i zvaničnih informacija Univerziteta i Fakulteta.

Na osnovu dostavljenih podataka može se zaključiti da Fakultet raspolaže organizacionim i institucionalnim kapacitetima za realizaciju planiranog broja studenata, uključujući odgovarajuću nastavnu infrastrukturu, kadrovske resurse i sistem podrške studentima. Dostavljeni kriterijumi za bodovanje kandidata jasno su definisani i uključuju uspeh tokom školovanja, rezultate relevantnih ispita i dodatna postignuća kandidata. Sistem bodovanja omogućava uporedivost kandidata u postupku rangiranja. Kvalifikacioni postupak sprovodi komisija imenovana iz reda akademskog osoblja, što obezbeđuje institucionalnu odgovornost u sprovođenju upisnog procesa.

Procedure upisa su uređene i usklađene sa karakterom i ciljevima studijskog programa. Dokumentacija takođe ukazuje na međunarodnu otvorenost programa kroz mogućnost upisa stranih kandidata pod jednakim uslovima.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno razviju promotivne i informativne aktivnosti usmerene ka međunarodnim kandidatima, kao i digitalizacija upisnog procesa i elektronsko praćenje prijave, radi unapređenja dostupnosti informacija i efikasnosti administrativnih procedura.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.6. Nastavni plan

- Nastavni plan i program moraju biti planirani tako da omogućavaju postizanje ishoda učenja za vrijeme predviđeno za završetak studija;
- Povezanost sadržaja kurikuluma sa zahtjevima struke;
- Sadržaj nastavnog plana je javno dostupan u priručniku i na web stranici ustanove;
- Studenti su, na početku nastave, upoznati sa predmetima kroz informacioni paket za sve predmete;
- Cjelishodnost predmeta u odnosu na njihov broj (dobra zastupljenost), raspored na nivoima studija, pripadnost akademskom/primijenjenom studijskom programu i podjela na grupe teorijskih, naučnih i dr. predmeta.

Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da je nastavni plan studijskog programa Akademske studije biznisa i ekonomije na engleskom jeziku (MONTEB) strukturiran u skladu sa definisanim ciljevima i ishodima učenja studijskog programa. Nastavni plan omogućava studentima sticanje teorijskih znanja, analitičkih sposobnosti i praktičnih kompetencija u okviru predviđenog trajanja studija od tri godine (180 ECTS).</p> <p>Komisija konstatuje da je opterećenje studenata raspoređeno po semestrima, pri čemu studenti tokom svakog semestra pohađaju po pet predmeta. ECTS opterećenje pojedinačnih predmeta definisano je u skladu sa ukupnim studentskim angažovanjem, uključujući nastavu, samostalni rad, projekte, seminarske radove, kolokvijume i pripremu ispita. Sadržaj nastavnog plana povezan je sa oblastima ekonomije i biznisa i obuhvata kombinaciju akademsko-opšteobrazovnih, teorijsko-metodoloških i stručno-aplikativnih predmeta. Program uključuje i predmete kao što su Digital Economy, Business Informatics, Operations Management, Entrepreneurship, International Marketing, Environmental Economics, Corporate Finance i Professional Development.</p> <p>Dokumentacija takođe pokazuje da program uključuje stručnu praksu i module usmerene ka međunarodnom poslovanju i preduzetništvu.</p> <p>Sadržaj nastavnog plana dostupan je putem zvanične web stranice Fakulteta, informatora Univerziteta Crne Gore i informacionih listi predmeta. Informacione liste sadrže podatke o ciljevima predmeta, sadržaju, metodama rada, ishodima učenja, načinima ocenjivanja, literaturi i opterećenju studenata.</p> <p>Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da su studenti upoznati sa sadržajem predmeta, obavezama i očekivanim ishodima učenja kroz informacione pakete za svaki predmet. Raspored predmeta organizovan je tako da su u prvim semestrima zastupljeni osnovni i teorijski predmeti iz oblasti ekonomije, matematike, statistike i menadžmenta, dok su u višim semestrima zastupljeniji stručno-aplikativni i specijalistički predmeti.</p> <p>Dokumentacija pokazuje da su predmeti podeljeni na akademsko-opšteobrazovne, teorijsko-metodološke i stručno-aplikativne, kao i da su u završnoj godini predviđeni izborni moduli Business and Entrepreneurship i International Business.</p> <p>Nastavni plan je povezan sa ciljevima studijskog programa i uključuje teorijske, metodološke i praktične sadržaje relevantne za oblast ekonomije i biznisa. Takođe je vidljivo da program uključuje savremene ekonomske i poslovne discipline i elemente praktične nastave.</p> <p>Preporučuje se da se u narednim ciklusima razvoja studijskog programa dodatno unapredi internacionalna i interdisciplinarna komponenta nastavnog plana kroz veće uključivanje tema iz oblasti digitalne ekonomije, održivog razvoja, analitike podataka, veštačke inteligencije i međunarodnog poslovanja, kao i kroz dalje razvijanje saradnje sa privredom i međunarodnim partnerima u realizaciji praktične nastave i projektnih aktivnosti.</p>				
Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni				
2.7. Analiza metodike nastave				
<ul style="list-style-type: none"> • Sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari jasno su istaknuti u okviru informacionog paketa za sve predmete. • Koriste se različiti načini realizacije nastave; • Fleksibilno se koristi niz pedagoških metoda; • Načini realizacije nastave i korišćene pedagoške metode se redovno procenjuju i prilagođavaju. 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da su obrazovne metode, didaktička sredstva i metodike izvođenja nastave definisani u informacionim listama predmeta i dostupni studentima i nastavnicima kroz informacione pakete studijskog programa. Metodika nastave usklađena je sa ciljevima i ishodima učenja studijskog programa i obuhvata različite oblike nastavnih aktivnosti, uključujući predavanja, vežbe, seminare, praktičnu nastavu, studije slučaja, timski rad, projekte i stručnu praksu. Metode rada prilagođene su različitim tipovima predmeta i kompetencijama koje studenti treba da steknu tokom studija.

Dostavljeni opis pokazuje da se nastava realizuje u opremljenim prostorijama Fakulteta, uz korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija i digitalnih nastavnih sredstava. Program koristi različite oblike realizacije nastave, uključujući interaktivna predavanja, analize studija slučaja, diskusije, praktične vežbe, timski rad, projekte, gostujuća predavanja, studentske posete institucijama i kompanijama, stručnu praksu i mentorski rad.

Dokumentacija pokazuje da metodika nastave uključuje i aktivnosti usmerene na profesionalni razvoj studenata kroz radionice, razvoj komunikacionih i prezentacionih veština, kao i upoznavanje sa savremenim trendovima u oblasti digitalne ekonomije i informacionih tehnologija. Fakultet koristi različite pedagoške pristupe u zavisnosti od karaktera predmeta i definisanih ishoda učenja. Posebno je vidljivo razlikovanje pristupa između opšteobrazovnih, naučno-stručnih i aplikativnih predmeta, kao i uključivanje stručne prakse i profesionalnog razvoja u okviru programa.

Studenti se uključuju u nastavne aktivnosti kroz projekte, prezentacije, seminarske radove, simulacije i rešavanje konkretnih poslovnih problema.

Na osnovu dostavljenih materijala može se zaključiti da postoje institucionalni mehanizmi za praćenje i evaluaciju kvaliteta nastave i korišćenih pedagoških metoda. Evaluacija se sprovodi kroz samoevaluaciju, studentske ankete i analize kvaliteta nastavnog procesa u skladu sa standardima Univerziteta Crne Gore i ESG principima Evropskog prostora visokog obrazovanja. Studenti imaju mogućnost da ocenjuju kvalitet nastave, rad nastavnog osoblja i administrativnih službi, kao i da podnose primedbe i žalbe nadležnim organima Univerziteta.

Dostavljeni materijali ukazuju da je metodika nastave usklađena sa ciljevima studijskog programa, ishodima učenja i potrebama savremenog tržišta rada. Program kombinuje teorijske, praktične i interaktivne metode rada i uključuje elemente stručne prakse i profesionalnog razvoja studenata.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije dodatno razvije sistem praćenja efekata primenjenih nastavnih metoda na ostvarivanje ishoda učenja, posebno kroz analizu uspešnosti studenata, razvoj digitalnih i interdisciplinarnih oblika nastave i sistematičnije uključivanje metoda aktivnog i problemskog učenja u različitim segmentima studijskog programa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.8. Ispiti (koncept i organizacija)

- Broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita su planirani tako da podrže ostvarivanje planiranih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Studentima je obezbijeđeno dovoljno vremena da se pripreme za provjere znanja i završne ispite;
- Oblik ispita i završnog ispita su istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet/modul;
- Studenti su informisani o zahtjevima na ispitu, koji su u skladu sa obrazovnim ciljevima predmeta/modula;
- Organizacija ispita ne utiče na produžetak vremena studiranja;
- Kriterijum za ocjenjivanje za ocjenjivanje su transparentni za nastavnike i studente i garantuju postizanje ishoda učenja;
- Završetak ciklusa studijskog programa je jasno definisan (teza ili drugi individualni zadatak).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da su koncept, organizacija i dinamika provjere znanja definisani i usklađeni sa ciljevima i ishodima učenja studijskog programa. Pravila studiranja na osnovnim studijama Univerziteta Crne Gore uređuju oblike provjere znanja, kriterijume ocenjivanja, organizaciju ispita i prava i obaveze studenata, čime je uspostavljen jedinstven okvir za realizaciju i vrednovanje nastavnog procesa. Oblici provjere znanja organizovani su tako da omogućavaju kontinuirano praćenje rada i napredovanja studenata tokom semestra. Kombinovanje kolokvijuma, seminarskih radova, projekata, studija slučaja, debata, stručne prakse i završnih ispita omogućava proveru različitih nivoa znanja i kompetencija studenata. Dostavljena tabela metoda provjere znanja pokazuje povezanost između oblika ocenjivanja i planiranih ishoda učenja.

Komisija konstatuje da je studentima obezbeđeno vreme za pripremu kolokvijuma i završnih ispita. Dokumentacija pokazuje da su termini kolokvijuma i ispita unapred planirani i objavljeni kroz planove rada predmeta, kao i da su studenti sa obavezama upoznati na početku nastave.

Positivno se ocenjuje i uključivanje studentskih predstavnika u planiranje rasporeda ispita, što doprinosi organizaciji nastavnog procesa i komunikaciji sa studentima. Oblici ispita, kriterijumi ocenjivanja i metode provjere znanja su definisani u informacionim listama predmeta i dostupni studentima i nastavnicima. Informacione liste sadrže podatke o vrstama provjere znanja, raspodeli bodova, kriterijumima za prolaz, strukturi završnog ispita i oblicima kontinuirane evaluacije. Kriterijumi ocenjivanja su povezani sa definisanim ishodima učenja, čime se studentima omogućava uvid u zahteve i način vrednovanja njihovog rada.

Komisija smatra da organizacija ispita i kontinuiranih oblika provjere znanja doprinosi kontinuitetu rada studenata tokom semestra i raspodeli studentskih obaveza kroz različite oblike aktivnosti. Posebno je značajno što sistem kontinuirane provjere znanja uključuje različite aktivnosti tokom semestra, kao što su kolokvijumi, seminarski radovi, projekti, debate, praktični zadaci i stručna praksa.

Dostavljena dokumentacija jasno definiše način završetka studijskog programa. Studije se završavaju nakon položenih svih predmeta i ostvarenih 180 ECTS kredita, čime studenti stiču kvalifikaciju odgovarajućeg nivoa prema Crnogorskom i Evropskom kvalifikacionom okviru.

Sistem provjere znanja je strukturiran i povezan sa ciljevima studijskog programa i ishodima učenja. Program kombinuje kontinuiranu evaluaciju i završne provjere znanja, uključujući i praktične i aplikativne oblike ocenjivanja. Različiti oblici provjere znanja omogućavaju razvoj teorijskih, analitičkih, komunikacionih i praktičnih kompetencija studenata.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima unapređenja studijskog programa dodatno razvijaju digitalni i projektno orijentisani oblici provjere znanja, kao i sistematičnije praćenje usklađenosti metoda ocenjivanja sa ishodima učenja i studentskim opterećenjem, radi daljeg unapređenja kvaliteta nastavnog procesa.

Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni
2.9. Nastava, učenje i ocenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa

- Postoje realne razlike kod studenata i njihovih potreba u toku studija;
- Postoje fleksibilni putevi učenja;
- Razvija se osjećaj autonomije kod studenta;
- Obezbeđene su adekvatne smjernice i podrška nastavniku;
- Promoviše se uzajamno poštovanje odnosa student-nastavnik;
- Postoje odgovarajuće procedure za postupanje po primjedbama studenata.
- Nastavnici su upoznati sa postojećim metodama provjere znanja i ispitivanja i imaju institucionalnu podršku u razvoju ovih vještina u svojoj oblasti;
- Kriterijum za ocenjivanje i načini provjere znanja, kao i Kriterijum za ocenjivanje za postignutu ocjenu unaprijed su objavljeni;
- Ocjena pokazuje studentima u kojoj mjeri su postigli željene ishode učenja;
- Studenti dobijaju povratne informacije i, ako je potrebno, koriste konsultacije o procesu ocenjivanja;
- Gdje je to moguće, ocenjivanje vrši više od jednog nastavnika;
- Kod uslova za ocjenu uzimaju se u obzir eventualne olakšavajuće okolnosti;

- Ocenjivanje je konzistentno, primenjuje se za sve studente i sprovodi u skladu sa objavljenim pravilima;
- Predviđena je formalna procedura za studentske žalbe.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se konstatovati da je studijski program organizovan u skladu sa principima studentski orijentisanog učenja i da uvažava različite potrebe i okolnosti studenata tokom studija. Nastavni proces realizuje se kroz različite oblike rada, uključujući teorijsku nastavu, praktične aktivnosti, online učenje, studije slučaja, debate, projekte i stručnu praksu.

Komisija konstatuje da postoje mehanizmi prilagođavanja nastavnog procesa studentima u posebnim okolnostima, uključujući mogućnost dodatnih rokova, individualnih konsultacija i prilagođenih oblika provere znanja u slučajevima bolesti, sportskih obaveza ili studentske mobilnosti. Program uključuje različite oblike individualnog rada, timskih aktivnosti, praktičnih zadataka i metoda aktivnog učenja. Program podstiče aktivno učešće studenata u nastavnom procesu kroz projekte, seminarske i istraživačke radove, studije slučaja, debate, prezentacije i timski rad.

Komisija konstatuje da studenti učestvuju i u procesima evaluacije kvaliteta nastave i organizacije studijskog programa putem studentskih anketa i drugih oblika povratnih informacija. Nastavnici imaju institucionalnu podršku za realizaciju studentski orijentisanog pristupa nastavi i ocenjivanju, u skladu sa pravilima Univerziteta Crne Gore, standardima kvaliteta i procedurama samoevaluacije. Koriste se različiti oblici provere znanja i evaluacije studentskog rada, uključujući kolokvijume, projekte, praktične zadatke, eseje, prezentacije, završne ispite i stručnu praksu. Pozitivno se ocenjuje uključivanje savremenih nastavnih metoda i kontinuirano praćenje kvaliteta nastave kroz procese samoevaluacije i studentskog vrednovanja.

Dostavljena dokumentacija potvrđuje da Fakultet promoviše profesionalan odnos između nastavnika i studenata i omogućava studentima učešće u radu pojedinih organa i tela Fakulteta. Studenti imaju mogućnost podnošenja žalbi, obraćanja nadležnim organima Univerziteta i Fakulteta i učešća u evaluaciji kvaliteta nastave i rada administrativnih službi. Kriterijumi ocenjivanja, oblici provere znanja i raspodela bodova su unapred definisani i dostupni studentima kroz informacione liste predmeta i planove rada. Studenti dobijaju povratne informacije o svom radu i imaju mogućnost konsultacija nakon provere znanja, kao i da se u određenim slučajevima u proces ocenjivanja uključuje više nastavnika. Ocenjivanje se sprovodi u skladu sa unapred definisanim pravilima i procedurama.

Dostavljena dokumentacija pokazuje da je studijski program zasnovan na principima studentski orijentisanog obrazovanja i da uključuje različite oblike podrške studentima i participativne mehanizme u nastavnom procesu.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima razvoja studijskog programa dodatno razvijaju individualizovani oblici podrške studentima, posebno kroz razvoj mentoring sistema, digitalnih alata za praćenje napredovanja studenata i dodatnih mehanizama podrške studentima iz međunarodnog i osetljivog okruženja, radi daljeg unapređenja principa „student u centru obrazovnog procesa“.

STANDARD 3. RESURSI

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni

3.1. Osoblje angažovano na realizaciji studijskog programa

- Sastav i stručnost nastavnika treba obezbijediti postizanje očekivanih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Istraživanje i razvojne aktivnosti zaposlenih su takve da obezbjeđuju postizanje planiranog nivoa obrazovanja;
- Mogućnosti za budući razvoj zaposlenih su definisane i dostupne;

- Planirane su organizacija i osoblje ustanove za obavljanje: administrativno-pravnih poslova, računovodstvenih poslova, tehničkih i higijenskih poslova, funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Nakon dubinske analize akreditacijskog elaborata, pripadajućih priloga, te cjelokupne kadrovske strukture, konstatirano je kako predloženi studijski program posjeduje iznimno snažnu, visoko kompetentnu i dugoročno održivu kadrovsku bazu. Navedeni resursi u potpunosti jamče stabilnu realizaciju nastavnog procesa i postizanje projektiranih ishoda učenja.

Za realizaciju programa predviđeno je angažiranje 24 stalno zaposlena nastavnika (u znanstveno-nastavnim zvanjima docenta, izvanrednog i redovitog profesora), te 16 suradnika u nastavi. Detaljnim uvidom u strukturu zvanja i matičnost znanstvenih oblasti (Tabela S3.1.1), razvidno je da su svi obavezni i izborni predmeti povjereni nastavnica izabranima u zvanja u strogoj usklađenosti s nacionalnim zakonodavstvom. S obzirom na to da je riječ o programu koji se u cijelosti izvodi na engleskom jeziku (MONTEB), ključni element evaluacije bio je usmjeren na dvojezične kompetencije kadra. Dokumentacija dokazuje da svi predviđeni nastavnici posjeduju verificirano znanje engleskog jezika najmanje na razini B2. Posebno treba istaknuti i pohvaliti institucionalne napore (projekti IESP, suradnja s Veleposlanstvom SAD-a) kroz koje je nastavni kadar prošao ciljanu metodološku i jezičnu edukaciju za izvođenje nastave u međunarodnom okruženju.

U recentnom petogodišnjem razdoblju (2021–2025.), predloženi nastavnici ostvarili su znanstvenu aktivnost s ukupno 38 objavljenih izvornih znanstvenih radova u časopisima citiranima u prestižnim međunarodnim bazama podataka (SCI/SSCI). Navedeno zadovoljava kvantitativna i kvalitativna mjerila utvrđena krovnim nacionalnim aktom *Uslovi i kriterijumi za izbor u akademska zvanja*. Međutim, nakon detaljnog uvida u pojedinačnu znanstvenu bibliografiju nastavnika i suradnika (razdoblje 2021 – 2025.), Povjerenstvo konstatira kako analiza pojedinačnih opusa otkriva značajnu asimetriju u znanstvenoj produktivnosti. Dok pojedini nastavnici djeluju kao znanstveni nositelji institucije, kod značajnog dijela ostalih angažiranih nastavnika i suradnika uočava se sporadično objavljivanje i potpuni izostanak znanstvenog kontinuiteta na godišnjoj razini (primjerice, potpuna višegodišnja stagnacija objava u razdoblju od 2022. do 2025. godine kod pojedinih redovnih i izvanrednih profesora).

Sustav osiguravanja kvalitete na Univerzitetu Crne Gore pruža transparentne i stimulative mehanizme za kontinuirani razvoj karijere. Financijska i administrativna potpora znanstvenom usavršavanju i mobilnosti zaposlenika formalno je utemeljena i operativno podržana kroz važeći *Pravilnik o postupku, uvjetima vrednovanja i načinu nagrađivanja zaposlenih za izuzetan doprinos razvoju i međunarodnom pozicioniranju Univerziteta Crne Gore*.

Sve administrativno-pravne, informatičke i računovodstvene poslove, kao i cjelokupni administrativni servis studenata, preuzimaju postojeće, visokofunkcionalne stručne službe Ekonomskog fakulteta, što jamči nesmetano funkcioniranje programa bez potrebe za dodatnim opterećenjem sustava.

Preporuke za unapređenje: Iako je trenutačni omjer nastavnika i studenata u inicijalnoj fazi optimalan, komparativna analiza s renomiranim europskim srodnim programima (Tabela S.6.1.5) indicira visoku razinu opterećenja stalno zaposlenog osoblja na matičnoj ustanovi. Preporučuje se nastavak proaktivnog strateškog planiranja, privlačenja i stimuliranja izbora mlađih suradnika u nastavna zvanja kako bi se osigurala dugoročna generacijska održivost kadra. Također, predlaže se striktna implementacija usvojenih smjernica prema kojima se minimalno 20% nastave treba realizirati kroz dolaznu mobilnost i angažman inozemnih gostujućih profesora, čime će se dodatno osnažiti internacionalizacija i rasteretiti matični profesori, kao i da kontinuirano objavljuju znanstvene radove u relevantnim časopisima. Budući da se radi o međunarodnom programu na engleskom jeziku koji se mora temeljiti na suvremenim istraživanjima, upućuje se preporuka Ekonomskom fakultetu da kroz sustav unutarnje kontrole i poticaja (npr. zajednički rad iskusnijih istraživača s mlađim kolegama i suradnicima) osigura da svi nositelji kolegija ostvaruju kontinuiranu i ujednačenu znanstvenu produktivnost odgovarajuće kvalitete (SCI/SSCI/Scopus) na godišnjoj razini.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

3.2. Finansiranje i infrastrukturni resursi

- Obezbijeđena je finansijska održivost programa;

- Infrastruktura (sale, laboratorije, biblioteke...) i njihovo korištenje ispunjava kvalitativne i kvantitativne zahtjeve;
- Jasno je definisana saradnja na osnovu koje ustanova koristi infrastrukturu drugih (spoljnih) partnera za obuku i obrazovanje studenata;
- Ustanova je u stanju da reaguje na probleme, rješava finansiranje, obezbjeđuje osoblje i upisuje potreban broj studenata.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Financijska održivost, te prostorno-tehnička opremljenost predloženog studijskog programa MONTEB postavljene su na iznimno stabilne, transparentne i realno projektirane osnove, u potpunoj sukladnosti s imperativnim odredbama članaka 23. i 24. *Zakona o visokom obrazovanju*.

Program je ekonomski postavljen kao primarno samofinancirajući, uz održivu cijenu školarine od 3.500 eura po studentu, uz planiranu upisnu kvotu od 120 studenata po godini. Iz priloženih finansijskih izvještaja Ekonomskog fakulteta za 2024. godinu (Tabela 16) razvidan je izrazit pozitivan trend poslovanja s ostvarenim stabilnim suficitom u iznosu od 1.122.203 eura. Navedeni akumulirani kapital predstavlja snažan fiskalni osigurač koji jamči da implementacija novog programa neće ugroziti proračun Univerziteta Crne Gore, te dokazuje visoku likvidnost i sposobnost ustanove za promptno upravljanje potencijalnim finansijskim rizicima.

Nastavni proces će se u cijelosti izvoditi u sjedištu ustanove u Podgorici, unutar suvremeno renoviranih i tehnološki naprednih dvorana (tzv. "pametne učionice" opremljene interaktivnim pločama, multimedijским sustavima i namjenskim računalskim laboratorijima). Knjižnica ustanove (s tradicijom od 1960. godine) posjeduje impresivan fond od preko 50.000 monografskih publikacija te, što je ključno za program na engleskom jeziku, osigurava studentima i nastavnicima neometan, izravan pristup vodećim svjetskim elektroničkim bazama znanstvenih podataka (Scopus, ScienceDirect i dr.). Građevinski objekti u potpunosti zadovoljavaju visoke higijensko-tehničke standarde, te imaju u cijelosti riješen nesmetan pristup za osobe s invaliditetom.

Kurikulumom implementirana obavezna *Stručna praksa* u VI. semestru operativno je osigurana kroz potpisane ugovore o suradnji sa stabilnom i diverzificiranom mrežom od preko 70 partnerskih institucija, banaka, javnih poduzeća i renomiranih gospodarskih subjekata, čime se u cijelosti ispunjava zahtjev za stjecanjem praktičnih vještina izvan ustanove.

**STANDARD 4.
UPRAVLJANJE KVALITETOM**
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.1. Obezbjedenje kvaliteta

- Ustanova posjeduje dokumenta i instrumente za obezbjeđenje kvaliteta nastave, istraživanja i umjetničkog rada ustanove;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta je osmišljen kako bi obezbijedio kontinuirano poboljšanje studijskog programa;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta omogućava da se otkriju propusti u postizanju obrazovnih ciljeva, da se provjeri da li su postavljeni ciljevi dostižni, pripreme i sprovedu odgovarajuće mjere za ispravljanje propusta i poboljšanje;
- Sistem obezbjeđenja kvaliteta ima jasno definisane odgovornosti, uključuje studente i druge zainteresovane strane.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Uzimajući u obzir specifičnost da je MONTEB potpuno novi studijski program, evaluacija sustava upravljanja kvalitetom primarno je usmjerena na rigoroznu provjeru postojanja institucionalne arhitekture, normativne utemeljenosti akata, te operativne spremnosti proceduralnih mehanizama. Nakon detaljne analize priloženog krovnog *Pravilnika o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore*, te pripadajućih odredbi *Statuta Univerziteta Crne Gore*, konstatirano je kako ustanova posjeduje izgrađenu, zrelu i visoko funkcionalnu kulturu kvalitete koja je u potpunosti usklađena s europskim standardima i smjernicama.

Sustav osiguravanja kvalitete postavljen je na dualnoj, strogo definiranoj razini koja sprječava administrativnu tromost. Evaluacijske procese na razini Rektorata provodi i nadzire *Centar za studije i kontrolu kvaliteta*, dok je na razini organizacijske jedinice za operativno provođenje i izravnu implementaciju zadužena *Komisija za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta Ekonomskog fakulteta*. Sukladno članku 15. Pravilnika, Komisija ima jasno propisane imperativne nadležnosti: provodi redovito preispitivanje i reviziju kurikuluma, prati ostvarivanje definiranih ishoda učenja te sačinjava godišnja izvješća o samovrednovanju.

Sustav jamči iznimno visoku razinu objektivnosti i neovisnosti rada evaluacijskih tijela. Statutarnim i pravilničkim odredbama izričito je propisana zabrana da članovi Komisije iz reda akademskog osoblja istodobno budu članovi organa upravljanja i rukovođenja (dekan i prodekani), čime se u potpunosti eliminira rizik od institucionalnog sukoba interesa i osigurava nepristranost recenzije unutar same institucije.

U potpunom suglasju s europskim prostorom visokog obrazovanja (EHEA) i Statutom Univerziteta Crne Gore, studenti su prepoznati kao ključni dionici i ravnopravni partneri. Zakonodavno je osigurana njihova zastupljenost od najmanje 20% u svim stručnim tijelima i vijećima, a studentskog predstavnika u Komisiji za kvalitetu formalno predlaže Vijeće studenata, što osigurava puni demokratski legitimitet.

Kao snažan dokaz institucionalne posvećenosti ovom segmentu, ističem odluku Ekonomskog fakulteta o uvođenju namjenske pozicije prodekana za akreditaciju i upravljanje kvalitetom (lipanj 2025.), čime je upravljačka struktura izravno stavljena u funkciju kontinuiranog praćenja standarda i preporuka.

Preporuke za unapređenje: Budući da se program tek uvodi i da sustav trenutačno ima isključivo preventivni karakter, nalaže se Komisiji za kvalitetu Ekonomskog fakulteta da prvu izvanrednu samoevaluaciju programa MONTEB provede odmah po završetku prvog semestra izvođenja, s posebnim naglaskom na analizu stvarnog opterećenja studenata (ECTS opterećenje) i specifičnosti izvođenja cjelokupne nastave na engleskom jeziku. Također, potrebno je osigurati da se svi akcijski planovi za otklanjanje eventualnih nedostataka uočenih u prvom semestru javno definiraju, rasprave na Vijeću fakulteta, te pretoče u konkretne mjere u roku od 30 dana od završetka semestra.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.2. Instrumenti, metode i rezultati

- Koriste se metode i instrumenti da bi se kvalitet studijskog programa održavao i razvijao. Oni su dokumentovani i redovno se kontrolišu primjenom: mehanizmi obezbjeđenja kvaliteta (samoevaluacije i analiza i ocjena samoevaluacije), i instrumenata obezbjeđenja kvaliteta (standarda i indikatora);
- Dobijeni podaci se ocjenjuju kao dio sistema za obezbjeđenje kvaliteta. Oni pružaju potrebne informacije i dozvoljavaju izvođenje zaključaka;
- Ako je studijski program uspješno završen, bez obzira da li su kontrole bile aktivne u toku studija, provjerava se ocjena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija. Ti zaključci dozvoljavaju da slabosti budu prepoznate i ispravljene.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

U pogledu metodologije i instrumenata evaluacije, Ekonomski fakultet je razvio napredan, diversificiran i visoko digitaliziran sustav praćenja rezultata koji značajno nadilazi standardni sveučilišni minimum, čime se u cijelosti ispunjavaju zahtjevi za kontinuiranim unaprjeđenjem rada i osiguravanjem povratne veze.

Pored obavezne, krovne godišnje ankete koju provodi Sveučilište, Ekonomski fakultet je implementirao vlastite mehanizme koji uključuju dvije interne ankete nakon svakog semestra, namjenske izlazne ankete za diplomirane studente te, što posebno želim pohvaliti kao primjer izvrsne prakse, ankete o razlozima odustajanja od studija. Sukladno članku 63. *Zakona o visokom obrazovanju*, osigurana je apsolutna anonimnost ispitanika, a obaveza javnog objavljivanja zbirnih rezultata na internetskoj stranici dosljedno se provodi automatiziranim putem preko Centra informacionog sistema (CIS) Univerziteta Crne Gore, što jamči transparentnost procesa.

Ključni instrument kvalitete i relevantnosti ovog programa predstavlja Poslovni savjet Ekonomskog fakulteta (utemeljen 2023. godine) u sinergiji s reaktiviranim *Centrom za razvoj karijere* i *Alumni klubom*. Ovi mehanizmi omogućuju ustanovi kontinuirano prikupljanje empirijskih podataka o karijernim putevima i izravne povratne informacije od udruženja poslodavaca i privrednih komora, što je u izravnoj sukladnosti s člankom 71. *Zakona o visokom obrazovanju*.

Prikupljeni evaluacijski podaci ne ostaju samo formalno zabilježeni u arhivama, već se sustavno analiziraju na sjednicama Vijeća fakulteta te izravno utječu na dinamičko modificiranje i ažuriranje silabusa predmeta (do zakonski dopuštenih 20% ECTS-a bez potrebe za ponovnom akreditacijom, shodno članku 70. *Zakona*).

Preporuke za unapređenje: S obzirom na to da je baza Alumni kluba još uvijek u fazi konsolidacije i razvoja, nalaže se ustanovi da prioritetno dovrši kreiranje jedinstvene digitalne baze diplomiranih studenata, te u nju integrira specifične indikatore uspješnosti isključivo za dvojezični program MONTEB (npr. stopa zapošljavanja u inozemnim kompanijama, međunarodnim institucijama i projektima), kako bi se mjerio stvarni međunarodni i transformacijski učinak ovog specifičnog programa. Također, preporučuje se u anketne upitnike uvesti zaseban, namjenski evaluacijski modul namijenjen isključivo gostujućim profesorima iz inozemstva, kako bi se prikupile njihove refleksije o administrativno-logističkoj potpori, resursima i realnoj razini predznanja studenata na engleskom jeziku.

**STANDARD 5.
DOKUMENTACIJA**
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

5.1. Pravila o studiranju

- Ustanova raspolaže svim važnim propisima za studijski program sa ključnim pravilima za upis, tok studija i završetak programa.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
	X		

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komisija je utvrdila da je Sveučilište Crne Gore usvojilo "Pravilnik o uslovima, kriterijima i postupku upisa na osnovne studije", kojim se pobliže uređuju uvjeti, kriteriji i postupak upisa u prvu godinu osnovnih studija za sve studijske programe koji se izvode na Sveučilištu Crne Gore. Nadalje, Sveučilište Crne Gore definiralo je "Pravila studiranja na osnovnim studijama", kojima se pobliže uređuju pravila studiranja, prava i obaveze studenata, postupak ispitivanja i ocjenjivanja tijekom studija, samoevaluacija i ocjena kvalitete nastave, vođenje evidencije, izdavanje diploma i drugih isprava o studijima, kao i druga pitanja vezana uz izvođenje osnovnih studija. Pravila jasno uređuju sve aspekte studentskog života – od upisa do završetka studija – i predstavljaju osnovni instrument osiguravanja transparentnosti i pravne sigurnosti studenata i nastavnog osoblja. Izrada svih pravnih akata u nadležnosti je Sveučilišta Crne Gore. Na Sveučilištu je usvojen i Statut, koji u članku 148 tretira pitanje povrede studentskih obaveza, dok su u članku 149 definirane disciplinske mjere za povrede dužnosti. Kao dio Sveučilišta Crne Gore, svi fakulteti imaju uniformne mrežne stranice, s

ograničenim pravom uređivanja. Pravna regulativa nalazi se centralizirano na mrežnim stranicama Sveučilišta, u rubrici Pravni okvir - Propisi i dokumenta, što doprinosi transparentnosti i otvorenosti sustava. Pravni akti relevantni za studente nalaze se o podrubrici Akti o studiranju. Svi pravni akti dostupni su na crnogorskom i engleskom jeziku. Program MONTEB ima i svoje vlastite mrežne stranice (<https://monteb.me/>), na kojima u rubrici *Teaching and Students* postoji rubrika *Regulations*. Ta rubrika, međutim, nije aktivna. U narednim ciklusima akreditacije preporučuje se aktivacija te podrubrike.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

5.2. Diploma i dodatak diploma

- Izdavanje dvojezične diplome (crnogorski/engleski jezik) sa dodatkom diplome je obavezno;
- Dodatak diplome pruža informacije o studijskom programu i planiranim ishodima učenja.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komisija je utvrdila da po završetku studijskog programa student dobiva dvojezičnu diplomu, na crnogorskom i engleskom jeziku, i dodatak diplome (*supplement*), u kojima je jasno navedena stečena kvalifikacija. Diploma i dodatak diplome izdaju se u skladu s "Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (*supplement*), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje Univerzitet i ustanove visokog obrazovanja" (Sl. list RCG, br. 9/2007). Svi postupci izdavanja dokumenata i prepisa ocjena jasno su propisani i provode se u skladu s važećim zakonima i pravilnicima Sveučilišta Crne Gore, uz osiguranje integriteta, vjerodostojnosti i prepoznatljivosti javnih isprava.

Za sve studijske programe Sveučilišta Crne Gore, diploma sadrži naziv završenog studijskog programa, naziv ustanove visokog obrazovanja na kojem je završen i datum kad je završen. Dodatak diplome sadrži podatke o razini kvalifikacije, trajanju studijskog programa, ukupnom broju ostvarenih ECTS bodova i prosječnoj ocjeni studiranja. Sadrži i popis položenih predmeta s pripadajućim statusom (obavezan ili izborni), fondom sati, ECTS bodovima i dobivenim ocjenama. Na ovaj se način omogućava transparentnost, te međunarodna usporedivost i prepoznatljivost kvalifikacija, a onima koji ih stječu olakšava uključivanje u akademski i profesionalni prostor izvan Crne Gore.

Popis predmeta na programu MONTEB s pripadajućim fondom sati i ECTS bodovima nalazi se na mrežnim stranicama Ekonomskog fakulteta, dok se pregled strukture studijskog programa po godinama i semestrima studija, te silabusi pojedinih predmeta s ishodima učenja nalazi na mrežnim stranicama studijskog programa (<https://monteb.me/>) u rubrici *MONTEB - Study Program*. Na taj se način svima zainteresiranima osigurava potpuna informiranost o sadržaju i strukturi studijskog programa, te kompetencijama koje se njime razvijaju.

Studentima MONTEB-a omogućeno je izdavanje svih dokumenta na koje imaju pravo (ugovor o studiranju, potvrda o studiranju, uvjerenje o položenim ispitima, diploma i dodatak diplome) na crnogorskom i engleskom jeziku. Time im se olakšava međunarodna mobilnost i konkurentnost na europskom i međunarodnom tržištu rada. U narednim ciklusima akreditacije preporučuje se povezivanje službenih mrežnih stranica Sveučilišta Crne Gore s mrežnim stranicama programa MONTEB kako bi se detaljne informacije o studijskom programu i pojedinim predmetima, koje zasad postoje samo na mrežnim stranicama MONTEB-a, lakše pronalazile. Ujedno se preporučuje postavljanje oglednog primjerka diplome i dodatka diplome programa MONTEB na mrežne stranice programa.

STANDARD 6. UPOREDNI PRIMJERI DOBRE PRAKSE

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

6.1. Primjeri uporedivih implementiranih studijskih programa na drugim ustanovama visokog obrazovanja

- Uporedivost se odnosi na:
  - Stepenu usaglašenosti ciljeva studijskog programa
  - Stepenu usaglašenosti ishoda učenja studijskog programa
  - Stepenu usaglašenosti kurikuluma studijskog programa

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
-----------	----------	----------------------	--	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Na osnovu dostavljene uporedne analize studijskog programa Akademske studije biznisa i ekonomije na engleskom jeziku može se konstatovati da je ustanova izvršila poređenje programa sa relevantnim i implementiranim studijskim programima srodnih visokoškolskih institucija u regionu. Kao uporedive institucije odabrani su Ekonomski fakultet Univerziteta u Ljubljani i Ekonomski fakultet Univerziteta u Zagrebu, koji imaju iskustvo u realizaciji studijskih programa na engleskom jeziku i razvijenu međunarodnu saradnju.

Komisija konstatuje da analiza obuhvata osnovne elemente međunarodne uporedivosti studijskog programa, uključujući ciljeve programa, ishode učenja i strukturu kurikuluma. Dostavljeni materijali ukazuju da je program u Podgorici koncipiran uz uvažavanje različitih pristupa koji postoje na uporedivim regionalnim institucijama, pri čemu je poseban fokus stavljen na povezivanje teorijskih znanja i praktičnih kompetencija.

U dijelu koji se odnosi na ciljeve programa, analiza ukazuje na razlike između više aplikativno orijentisanog pristupa u Ljubljani i izraženijeg teorijskog pristupa u Zagrebu, dok je program u Podgorici predstavljen kao kombinacija ova dva koncepta. Komisija konstatuje da su ciljevi studijskog programa definisani na način koji omogućava razvoj teorijskih, analitičkih i praktičnih kompetencija relevantnih za oblast ekonomije i biznisa.

Kada su u pitanju ishodi učenja, dostavljena analiza pokazuje da su oni razvijani uz uvažavanje regionalnih primjera dobre prakse i usklađeni sa nivoom osnovnih akademskih studija. Komisija konstatuje da su ishodi učenja programa u Podgorici uporedivi sa ishodima sličnih programa u regionu, uz razlike koje proizlaze iz različitog trajanja studija i obima programa (180 ECTS u odnosu na 240 ECTS).

Analiza kurikuluma pokazuje da postoji značajan stepen sadržajne usklađenosti sa uporedivim programima, naročito u odnosu na program Univerziteta u Zagrebu. Komisija konstatuje da je kurikulum strukturiran tako da obuhvata osnovne teorijske discipline, kvantitativne metode i aplikativne sadržaje relevantne za savremeno poslovno okruženje. Vidljivo je i nastojanje da se kroz kurikulum obezbijedi ravnoteža između teorijskih i praktičnih aspekata obrazovanja.

Dostavljeni materijali ukazuju da je program razvijan uz uvažavanje regionalnih i evropskih trendova u oblasti ekonomskog i poslovnog obrazovanja, kao i uz nastojanje da se obezbijedi međunarodna uporedivost i kompatibilnost studijskog programa.

Preporučuje se da se u narednim ciklusima evaluacije uporedna analiza dodatno proširi uključivanjem konkretnih kvantitativnih i strukturnih pokazatelja (npr. odnos obaveznih i izbornih predmeta, zastupljenost praktične nastave, međunarodna mobilnost, kompetencije diplomiranih studenata i modeli ocjenjivanja), kao i poređenjem sa većim brojem međunarodnih programa iz evropskog prostora visokog obrazovanja, radi potpunijeg sagledavanja međunarodne uporedivosti studijskog programa.

III AKREDITACIONI STAV

Komisija predlaže Agenciji sljedeći akreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za akreditaciju za period od **pet godina**.

Obrazloženje:

Prihvata se zahtjev za akreditaciju osnovnog akademskog studijskog programa na engleskom jeziku pod nazivom Academic program in Business and Economics - MONTEB Ekonomskog fakulteta na Univerzitetu Crne Gore. Priložena dokumentacija je u skladu sa zahtjevima Zakona o visokom obrazovanju i Agencije za obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja. Sva potrebna dodatna dokumentacija se nalazi u Prilozima, vezanim za pojedine Standarde.

Posle posjete i obilaska ustanove, dostavljeni su nedostajući dokumenti, kao što su materijalni dokazi (certificirane potvrde ili službena uvjerenja) o tome da svi nastavnici i suradnici koji izvode nastavu na studijskom programu MONTEB posjeduju znanje engleskog jezika najmanje na razini B2, sukladno akreditacijskim zahtjevima za izvođenje nastave na stranom jeziku; posebno naznačeni dokumenti neophodni za ocenu Standarda 8: Kompletan ispunjen obrazac zahtjeva za akreditaciju, za standarde 1-6 i 8, na engleskom jeziku, a ispunjen obrazac zahtjeva koji se odnosi na standard 8 i na crnogorskom jeziku; za svakog nastavnika i suradnika godina zaposlenja na fakultetu i godine napredovanja - u Tabeli 1, prikaz precizno razrađen u obliku popisa radova po svakom pojedinom nastavniku i suradniku za razdoblje od 2021. do 2025. godine; popis svih nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima (docent, izvanredni profesor i redovni profesor) i saradnika koji će izvoditi nastavu na studijskom programu MONTEB.

Preporuke za unapređenje kvaliteta:

- Preporučuje se u narednim ciklusima evaluacije da se: deo dokumentacije koji se odnosi na razvoj ustanove i studijskih programa prikaže i kroz sažeti hronološki pregled ključnih odluka, akreditacionih procesa i organizacionih promena, radi veće preglednosti i lakšeg praćenja institucionalnog razvoja; organizaciona dokumentacija dodatno sistematizuje radi veće preglednosti i lakšeg praćenja institucionalne strukture i procesa upravljanja; delatnosti Univerziteta i Fakulteta dodatno prikažu radi potpunijeg sagledavanja razvoja i rezultata ustanove; strateški ciljevi i njihova realizacija dodatno povežu sa merljivim pokazateljima uspešnosti radi sistematičnijeg praćenja ostvarivanja misije i vizije ustanove; dodatno razviju merljivi indikatori efekata sistema kvaliteta i sistematičnije praćenje realizacije korektivnih mera, posebno u delu koji se odnosi na unapređenje ishoda učenja, zapošljivost studenata, međunarodnu vidljivost i efekte studentskih i eksternih evaluacija na razvoj studijskih programa i institucionalnih politika kvaliteta; dodatno razvijaju institucionalni kapaciteti za međunarodnu saradnju i internacionalizaciju.
- Preporučuje se u narednim ciklusima evaluacije da se dodatno: razviju mehanizmi za sistematično praćenje ostvarenosti definisanih ishoda učenja i njihove povezanosti sa potrebama tržišta rada i međunarodnim standardima poslovnog obrazovanja; unapredi usklađenost između definisanih ishoda učenja, metoda izvođenja nastave i načina ocenjivanja; razviju promotivne i informativne aktivnosti usmerene ka međunarodnim kandidatima, kao i digitalizacija upisnog procesa i elektronsko praćenje prijave, radi unapređenja dostupnosti informacija i efikasnosti administrativnih procedura; razvijaju digitalni i projektno orijentisani oblici provere znanja.
- Preporučuje se: nastavak proaktivnog strateškog planiranja, privlačenja i stimuliranja izbora mlađih suradnika u nastavna zvanja kako bi se osigurala dugoročna generacijska održivost kadra; striktna implementacija usvojenih smjernica prema kojima se minimalno 20% nastave treba realizirati kroz dolaznu mobilnost i angažman inozemnih gostujućih profesora, čime će se dodatno osnažiti internacionalizacija i rasteretiti matični profesori, kao i da kontinuirano objavljuju znanstvene radove u relevantnim časopisima; kroz sustav unutarnje kontrole i poticaja osigura da svi nositelji kolegija ostvaruju kontinuiranu i ujednačenu znanstvenu produktivnost odgovarajuće kvalitete (SCI/SSCI/Scopus) na godišnjoj razini.
- Preporuke za unapređenje: Budući da se program tek uvodi i da sustav trenutačno ima isključivo preventivni karakter, nalaže se Komisiji za kvalitetu Ekonomskog fakulteta da prvu izvanrednu samoevaluaciju programa MONTEB provede odmah po završetku prvog semestra izvođenja, s posebnim naglaskom na analizu stvarnog opterećenja studenata (ECTS opterećenje) i specifičnosti izvođenja cjelokupne nastave na engleskom jeziku. Također, potrebno je osigurati da se svi akcijski planovi za otklanjanje eventualnih nedostataka uočenih u prvom semestru javno definiraju, rasprave na Vijeću fakulteta, te pretoče u konkretne mjere u roku od 30 dana od završetka semestra.

- S obzirom na to da je baza Alumni kluba još uvijek u fazi konsolidacije i razvoja, nalaže se ustanovi da prioritarno dovrši kreiranje jedinstvene digitalne baze diplomiranih studenata, te u nju integrira specifične indikatore uspješnosti isključivo za dvojezični program MONTEB (npr. stopa zapošljavanja u inozemnim kompanijama, međunarodnim institucijama i projektima), kako bi se mjerio stvarni međunarodni i transformacijski učinak ovog specifičnog programa. Također, preporučuje se u anketne upitnike uvesti zaseban, namjenski evaluacijski modul namijenjen isključivo gostujućim profesorima iz inozemstva, kako bi se prikupile njihove refleksije o administrativno-logističkoj potpori, resursima i realnoj razini predznanja studenata na engleskom jeziku.
- Program MONTEB ima i svoje vlastite mrežne stranice (<https://monteb.me/>), na kojima u rubrici *Teaching and Students* postoji rubrika *Regulations*. Ta rubrika, međutim, nije aktivna. U narednim ciklusima akreditacije preporučuje se aktivacija te podrubrike.
- Preporučuje se povezivanje službenih mrežnih stranica Sveučilišta Crne Gore s mrežnim stranicama programa MONTEB kako bi se detaljne informacije o studijskom programu i pojedinim predmetima, koje zasad postoje samo na mrežnim stranicama MONTEB-a, lakše pronalazile. Ujedno se preporučuje postavljanje oglednog primjerka diplome i dodatka diplome programa MONTEB na mrežne stranice programa.
- U narednim ciklusima evaluacije preporučuje se: sklapanje ugovora s još nekim stranim izdavačkim kućama kako u knjižnici ne bi prevladavala izdanja jednog izdavača; prijava na dodatne projekte kojima će se osigurati jezična potpora nastavnicima za držanje nastave na engleskom jeziku; osnivanje zajedničkog studijskog programa iz biznisa i ekonomije Ekonomskog fakulteta Sveučilište Crne Gore i inozemnih partnerskih ustanova, ukoliko to bude u skladu sa strateškim ciljevima Fakulteta.

2. Odbijanje zahtjeva za akreditaciju

Obrazloženje:

KOMISIJA

Predsjednica

Prof.dr Otilija Sedlak

(potpis)

Članica

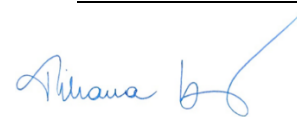
Prof.dr Mirjana Hladika

(potpis)

Članica

Prof.dr Tihana Kraš

(potpis)

Datum 8.06.2026.

**STANDARD 8 SA KRITERIJUMIMA:
AKREDITACIJA STUDIJSKIH PROGRAMA NA ENGLISKOM JEZIKU**

Studijski programi se mogu organizovati na engleskom jeziku, ako su ispunjeni svi uslovi koji važe za akreditaciju programa na službenom jeziku, uz dodatni uslov da ustanova:

- Posjeduje svu relevantnu dokumentaciju za realizaciju programa/modula/kursa na engleskom jeziku;
- Ispuni i posebne uslove, kako bi dokazala osposobljenost za organizovanje nastave na engleskom jeziku, i to da:
  - ima dobro razvijenu studentsku mobilnost i mobilnost osoblja, kao i osposobljene profesionalne servise za pružanje pomoći i savjeta u programima mobilnosti,
  - razmatra i rješava potrebe dolazećih studenata, na raznim nivoima studija, u toku planiranja i organizovanja nastave na engleskom jeziku,
  - posjeduje efikasan proces prikupljanja i analiziranja podataka koji se odnose na interesovanje i broj dolazećih studenata na predmetima/modulima/studijskim programima.

Za organizaciju ovih studija, studenti i nastavno osoblje treba da posjeduju potreban nivo znanja engleskog jezika.

Smjernice:

- Dokumentacija se priprema u skladu sa potrebama zahtjeva za:
  - Akreditaciju studijskog programa na engleskom jeziku koji je prethodno akreditovan na službenom jeziku,
  - Akreditaciju novog studijskog programa na engleskom jeziku.
- U prvom slučaju, Agencija za obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija) imenuje akreditacionu komisiju koja ocjenjuje ispunjenost kriterijuma za Standard 8. Ustanova koja podnosi zahtjev priprema izvještaj na engleskom jeziku, sa fokusom na jezičku osposobljenost nastavnog osoblja i studenata. Nije potrebno da ustanova prolazi kompletan postupak akreditacije studijskog programa, ako se akreditacija na engleskom jeziku sprovodi za period u kojemu važi akreditacija/reakreditacija na službenom jeziku, već se primjenjuje sljedeći postupak:
  - Agencija formira akreditacionu komisiju od tri člana, od kojih je, najmanje, jedan sa akademskim zvanjem iz oblasti lingvistike engleskog jezika,
  - Komisija priprema izvještaj Agenciji u skladu sa smjernicama za Standard 8.
- Za akreditaciju novog studijskog programa na engleskom jeziku, zahtjev se priprema prema formi koja se primjenjuje u procesu akreditacije studijskih programa na službenom jeziku, dopunjen sa podacima predviđenim Standardom 8. Kompletan zahtjev za akreditaciju studijskog programa priprema se dvojezički: na službenom i engleskom jeziku.

KRITERIJUMI:**8.1. Organizacija nastave**

Nastava na engleskom jeziku koja se ocjenjuje organizuje se za:

- Kompletan studijski program,
- Pojedinačne module studijskog programa,
- Pojedinačne predmete studijskog programa koji se izvode isključivo na engleskom jeziku.

Ustanova posjeduje relevantnu literaturu na engleskom jeziku.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komisija je utvrdila da se nastava na engleskom jeziku na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta Crne Gore organizira za kompletan studijski program *Academic Program in Business and Economics* (MONTEB), koji je prvi akreditirani osnovni studijski program na engleskom jeziku na Sveučilištu Crne Gore. Program traje tri godine, obuhvaća 180 ECTS bodova i koncipiran je tako da povezuje teorijska znanja i praktične vještine, oslanjajući se na iskustva međunarodnih partnera i standarde europskog prostora visokog obrazovanja.

Program je modularan i obuhvaća različita područja ekonomije i biznisa, uključujući ekonomsku teoriju, menadžment, financije, marketing, preduzetništvo, pravo i informacijske tehnologije. Posebnu vrijednost studijskog programa čini predmet *Professional Development*, koji se izvodi tijekom sve tri godine studija i kroz koji studenti stječu praktična znanja, sudjeluju u stručnim praksama i razvijaju profesionalne vještine u suradnji s poslodavcima.

Svi predmeti u okviru programa izvode se isključivo na engleskom jeziku. Nastava je organizirana kroz predavanja, vježbe, praktične radionice, studije slučaja i stručnu praksu, a izvode je nastavnici Ekonomskog fakulteta, gostujući nastavnici s partnerskih sveučilišta i stručnjaci iz privrede. Time je omogućeno da studenti istovremeno razvijaju akademske kompetencije i profesionalne vještine potrebne za konkurentno uključivanje na međunarodno tržište rada.

U knjižnici Ekonomskog fakulteta postoji poseban odjeljak namijenjen literaturi za sve predmete na programu MONTEB, što studentima omogućava lak pristup osnovnim udžbenicima i priručnicima na engleskom jeziku. Pored toga, knjižnica posjeduje i relevantnu širu literaturu iz ekonomije i biznisa na engleskom jeziku, uključujući znanstvene časopise, monografije i druge izvore, čime se dodatno osigurava kvaliteta nastavnog procesa i podrška znanstvenom radu studenata i nastavnika. Ekonomski fakultet sklopio je ugovor s izdavačkom kućom Pearson, koja opskrbljuje njegovu knjižnicu svojim izdanjima potrebnim za izvođenje programa MONTEB.

U narednim ciklusima evaluacije preporučuje se sklapanje ugovora s još nekim stranim izdavačkim kućama kako u knjižnici ne bi prevladavala izdanja jednog izdavača.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

8.2. Jezička osposobljenost

- Nivo poznavanja jezika je propisan u institucionalnim aktima, i to:

Za studente:

- Za studente prvog i drugog ciklusa studija (osnovne i postdiplomske studije), najmanje sertifikat izdat od strane licencirane ustanove (centar za jezike na univerzitetu ili druga licencirana akademska ustanova za engleski jezik), kojim se potvrđuje nivo poznavanja engleskog jezika (najmanje CEF-nivo B1.2) ili diploma završene škole u zemlji ili inostranstvu, u kojoj se nastava uzvodi na engleskom jeziku;
- Za studente trećeg ciklusa (doktorske studije), sertifikat o položenom TOEFL/IELTS testu, ili Cambridge/Oxford sertifikat (najmanje CEF-nivo B2.1).

Nivo poznavanja jezika od strane nastavnog osoblja je jasno propisan u institucionalnim aktima, i to:

- Nastavno osoblje ima formalnu potvrdu o znanju jezika, npr. CEF nivo B 2.2, ili sertifikat o višem srednjem akademskom engleskom jeziku, sertifikat o poznavanju engleskog jezika struke; sertifikat o položenom TOEFL/IELTS testu, ili Cambridge/Oxford sertifikat (najmanje CEF-nivo B2.2);

- Kao ekvivalent formalnoj potvrdi za nastavnike, uzima se u obzir broj radova objavljenih u časopisima sa SCI/SCIE/SSCI/A&HCI liste na engleskom jeziku (minimalno 2), kao i broj usmenih prezentacija na engleskom jeziku na internacionalnim konferencijama (minimalno 3), predavačko iskustvo na engleskom jeziku na stranim univerzitetima ili dugoročna akademska mobilnost, specijalizacije, i nastavni angažman na univerzitetima gdje se nastava izvodi na engleskom jeziku;
- Kao ekvivalent formalnoj potvrdi za nastavnike uzima se u obzir i završen međunarodni studijski program na engleskom jeziku (osnovne, master ili doktorske studije, postdoktorske studije).

Prilog:

- Potvrde i sertifikati o znanju engleskog jezika, kao i drugi dokazi
- Pravila o studiranju na studijama na engleskom jeziku

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
------------------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komisija je utvrdila da Ekonomski fakultet Sveučilišta Crne Gore u potpunosti zadovoljava kriterije jezične osposobljenosti. Nastavno osoblje angažirano na programu MONTEB posjeduje odgovarajuće kompetencije za izvođenje nastave na engleskom jeziku, što je dokumentirano formalnim potverdama i certifikatima o znanju jezika (najmanje razina CEF B2.2) za dio osoblja, te bogatim akademskim i istraživačkim iskustvom u međunarodnom okruženju. Pored nastavnika koji posjeduju certifikate o položenim međunarodnim testovima (TOEFL, IELTS, Cambridge, Oxford), dio njih ispunjava kriterije putem ekvivalentnih dokaza, koji uključuju objavljene radove na engleskom jeziku u časopisima s liste SCI/SCIE/SSCI/A&HCI (minimalno dva), usmena izlaganja na međunarodnim konferencijama (minimalno tri), predavačko iskustvo na engleskom jeziku na stranim sveučilištima, dugoročnu akademska mobilnost, specijalizacije i angažman na sveučilištima na kojima se nastava izvodi na engleskom jeziku. Gotovo svi nastavnici Ekonomskog fakulteta imaju više od dva objavljena rada u međunarodnim časopisima na engleskom jeziku, a velik broj njih ima i bogato iskustvo u međunarodnoj saradnji i predavačkom radu na engleskom jeziku.

Što se tiče studenata, uvjeti za upis na program MONTEB precizno su definirani. Kandidati za upis na osnovne studije (prvi ciklus) moraju dostaviti potvrdu licencirane ustanove o znanju engleskog jezika kojom se potvrđuje razina poznavanja engleskog jezika od najmanje CEF B2. Kao alternativni dokaz priznaje se diploma škole u kojoj se nastava izvodi na engleskom jeziku. Time se osigurava da studenti posjeduju dovoljnu razinu jezične kompetencije za praćenje nastave, polaganje ispita i aktivno sudjelovanje u nastavnom i istraživačkom procesu.

Utvrđeno je da Ekonomski fakultet kontinuirano radi na podizanju kvalitete izvođenja nastave na engleskom jeziku. Nakon svakog semestra provodi se analiza nastavnog procesa i vrednovanje rada nastavnika i suradnika, te se na temelju rezultata provode mjere unapređenja. Nastavnici na studiju kontinuirano se usavršavaju kroz različite programe mobilnosti, međunarodne projekte i dodatne obuke iz područja izvođenja nastave na engleskom jeziku. Gotovo svi nastavnici bili su na dvotjednom studijskom boravku na *Boston College* u Sjedinjenim Američkim Državama, što je financirao sam Fakultet.

Unapređenje nastavnog procesa na engleskom jeziku i internacionalizacija Ekonomskog fakulteta dodatno su podržani kroz Erasmus+ projekt „Promovisanje internacionalizacije visokoškolskih ustanova u Crnoj Gori kroz izgradnju kapaciteta za studijske programe na engleskom jeziku (*ME-Study in English*)“, na kojem je Ekonomski fakultet koordinator, po prvi put. Cilj je projekta, čiji je inicijalni sastanak održan u ožujku 2024., osnažiti institucionalne kapacitete i unaprijediti kvalitetu izvođenja programa na engleskom jeziku.

Zaključno, utvrđeno je da su i nastavno osoblje i studenti adekvatno jezično osposobljeni za izvedbu i praćenje programa MONTEB, te da postoje jasni mehanizmi i institucionalna podrška za daljnje unapređenje jezičkih i nastavnih kompetencija.

U narednim ciklusima evaluacije preporučuje se prijava na dodatne projekte kojima će se osigurati jezična potpora nastavnicima za držanje nastave na engleskom jeziku.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

8.3. Izdavanje dokumenata

Za izdavanje dokumenata, ustanova ima propisane procedure, izgled i sadržaj dokumenata u dvojezičnoj formi: prepis ocjena (modul/predmet), diploma i dodatak diplome (studijski program)

Prilog:

- Procedure za izdavanje dokumenata i prepis ocjena
- Primjer diplome i dodatka diplome

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
------------------	----------	----------------------	--	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komisija je utvrdila da je Sveučilište Crne Gore kroz svoje opće akte, posebice „Pravila studiranja na osnovnim studijama“, detaljno definiralo postupke koje se odnose na izdavanje diploma, dodataka diplomi i drugih javnih isprava, kao i izgled i sadržaj diploma i drugih dokumenata. Posebna pozornost posvećuje se dvojezičnoj formi dokumenata (na crnogorskom i engleskom jeziku), čime se osigurava međunarodna prepoznatljivost kvalifikacija.

Po završetku studijskog programa na Sveučilištu Crne Gore student dobiva dvojezičnu diplomu, na crnogorskom i engleskom jeziku, i dodatak diplome u skladu s „Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje Univerzitet i ustanove visokog obrazovanja“ (Sl. list RCG, br. 9/2007). Diploma sadrži naziv završenog studijskog programa, naziv ustanove visokog obrazovanja na kojem je završen i datum kad je završen. Dodatak diplome sadrži podatke o razini kvalifikacije, trajanju studijskog programa, ukupnom broju ostvarenih ECTS bodova i prosječnoj ocjeni studiranja. Sadrži i popis položenih predmeta s pripadajućim statusom (obavezan ili izborni), fondom sati, ECTS bodovima i dobivenim ocjenama. Na ovaj se način omogućava transparentnost, te međunarodna usporedivost i prepoznatljivost kvalifikacija, a onima koji ih stječu olakšava uključivanje u akademski i profesionalni prostor izvan Crne Gore.

Studentima MONTEB-a omogućeno je izdavanje i drugih dokumenta (ugovora o studiranju, potvrde o studiranju, uvjerenja o položenim ispitima) na crnogorskom i engleskom jeziku, čime im se olakšava međunarodna mobilnost i povećava konkurentnost na globalnom tržištu rada.

Komisija zaključuje da su svi postupci izdavanja dokumenata jasno propisani, pri čemu se vodi računa o osiguranju integriteta, vjerodostojnosti i prepoznatljivosti javnih isprava.

U narednim ciklusima akreditacije preporučuje se postavljanje oglednog primjerka diplome i dodatka diplome programa MONTEB na mrežne stranice programa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

8.4. Zajednički studijski program i izdavanje zajedničke diplome

- Studijski program koji zajedno organizuju dvije ili više ustanova visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ustanove-partneri) ispunjava sljedeće:
  - Plan realizacije programa detaljno prikazan, sa podacima za dio programa koji se izvodi zajednički i djelovima programa koji su u nadležnosti pojedinačnih ustanova-partnera;
  - Akreditacija zajedničkih programa završava se po istoj proceduri kao i u slučaju zahtjeva pojedinačne ustanove (organizacione jedinice);

- U postupku akreditacije zajedničkih programa partnerskih ustanova iz različitih zemalja, svaka ustanova treba da završi nacionalni postupak i posjeduje pozitivnu odluku od strane nacionalnih akreditacionih tijela;
- Akreditaciji zajedničkih programa prethodi bilateralni/multilateralni sporazum o zajedničkom programu;
- Prijava za akreditaciju treba da sadrži i precizan plan mobilnosti studenata i nastavnog osoblja, kao i broj nacionalnih i internacionalnih studenata koji se upisuju na studijski program.
- Zajedničke diplome se izdaju studentima koji su završili zajednički program (pohađali nastavu i položili ispite) na svakoj od ustanova-partnera akreditovanih za realizaciju zajedničkog studijskog programa. Diplomu potpisuju ovlaštena lica svih ustanova-partnera uključenih u realizaciju zajedničkog studijskog programa.

Prilog:

- Plan realizacije programa
- Bilateralni/multilateralni sporazum o zajedničkom programu
- Odluka nacionalnog akreditacionog tijela za svaku ustanovu partnera

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Iz dostavljene dokumentacije vidljivo je da Ekonomski fakultet Sveučilišta Crne Gore predviđa mogućnost razvoja zajedničkog studijskog programa i izdavanja zajedničke diplome s jednom ili više partnerskih visokoškolskih ustanova iz regije i šire nakon akreditacije studijskog programa MONTEB. U skladu s važećim nacionalnim i međunarodnim postupcima, takav bi program podrazumijevao jasno definiran plan realizacije s preciznim podacima o dijelu nastave koji se izvodi zajednički, kao i dijelovima nastave koji ostaju u nadležnosti svake partnerske ustanove. Temelj za uvođenje tog programa činio bi bilateralni ili multilateralni sporazum o zajedničkom programu, kojim bi se uredili svi detalji suradnje, uključujući mobilnost studenata i nastavnog osoblja, kao i struktura i dinamika izvođenja nastave. Studenti koji završe zajednički studijski program, dobili bi zajedničku diplomu koju potpisuju ovlaštene osobe svih partnerskih ustanova. Time bi se osigurala međunarodna prepoznatljivost kvalifikacija, te mobilnost i konkurentnost diplomiranih studenata na globalnom tržištu rada.

Trenutni strateški cilj Ekonomskog fakulteta jest akreditacija studijskog programa MONTEB. Njegovim jačanjem i povezivanjem s partnerskim sveučilištima stvorit će se poduvjeti za organiziranje zajedničkog programa i izdavanje zajedničke diplome, čime će se dodatno doprinijeti internacionalizaciji Fakulteta i Sveučilišta Crne Gore.

U narednim ciklusima akreditacije preporučuje se osnivanje zajedničkog studijskog programa iz biznisa i ekonomije Ekonomskog fakulteta Sveučilište Crne Gore i inozemnih partnerskih ustanova, ukoliko to bude u skladu sa strateškim ciljevima Fakulteta.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

8.5. Politika internacionalizacije

- Ustanova visokog obrazovanja posjeduje politiku internacionalizacije koja:
  - Podstiče aktivno učešće studenata i akademskog kadra u programima međunarodne razmjene i jačanju međunarodnih kapaciteta;
  - Podstiče upis stranih studenata i angažovanje međunarodnog akademskog kadra;
  - Sadrži odredbe o uvođenju zajedničkih ili duplih diploma u saradnji sa međunarodnim partnerima.

- Ustanova visokog obrazovanja redovno preispituje i ažurira svoju politiku internacionalizacije kako bi obezbijedila da ista ostane relevantna i efikasna.
- Ustanova visokog obrazovanja pruža stranim studentima informacije o viznom režimu Crne Gore, kao i informacije o mogućnostima za dobijanje smještaja u studentskim domovima.
- Ustanova visokog obrazovanja je potpisala sporazume o saradnji sa relevantnim međunarodnim ustanovama.

Prilog:

- Politika internacionalizacije
- Sporazumi o saradnji sa međunarodnim ustanovama
- Vebstranica ustanove na engleskom jeziku koja posjeduje relevantne informacije za međunarodne studente
- Vodič za strane student

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
------------------	----------	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Komisija je utvrdila da Sveučilište Crne Gore posjeduje jasnu i sveobuhvatnu politiku internacionalizacije, razrađenu u Strategiji internacionalizacije Univerziteta Crne Gore za 2021.–2026., koja je usmjerena na jačanje međunarodnih kapaciteta kroz aktivno uključivanje studenata i akademskog osoblja u programe međunarodne razmjene i projektne suradnje. Ta politika podrazumijeva stimuliranje upisa stranih studenata, angažiranje inozemnog akademskog kadra, te razvoj zajedničkih i dvostrukih diploma u suradnji s prestižnim međunarodnim partnerima. Sveučilište redovito preispituje i ažurira politiku internacionalizacije kako bi ona ostala relevantna i učinkovita, te usklađena sa suvremenim akademskim i društvenim potrebama.

Na mrežnim stranicama Sveučilišta stranim su studentima dostupne informacije na engleskom jeziku o programima međunarodne razmjene, potpori stranim studentima, akademskoj ponudi na engleskom jeziku, sustavu ocjenjivanja na Sveučilištu Crne Gore, tečaju crnogorskog jezika, mogućnostima smještaja u studentskim domovima u Podgorici i Nikšiću, viznom režimu Crne Gore, prijevozu u Crnoj Gori i opće informacije o Podgorici i Crnoj Gori s poveznicama. Same mrežne stranice Sveučilišta dostupne su i na engleskom jeziku, što osigurava pristup informacijama međunarodnim studentima. Sveučilište je sklopilo brojne bilateralne i multilateralne sporazume s međunarodnim sveučilištima, čime osigurava širok spektar prilika za razmjenu i akademsku suradnju.

U skladu s politikom internacionalizacije Sveučilišta, Ekonomski fakultet Sveučilišta Crne Gore posvećen je snažnom razvijanju svojih međunarodnih kapaciteta. Na Fakultetu djeluje Centar za međunarodnu saradnju, koji koordinira projekte međunarodne mobilnosti studenata i nastavnog osoblja, surađuje s međunarodnim partnerima i sudjeluje u razvoju zajedničkih inicijativa. Posebno važnu ulogu u promociji internacionalizacije imaju aktivnosti kao što su Dan mobilnosti (*Mobility Day*) na početku svakog semestra, čiji je cilj upoznavanje studenata s mogućnostima razmjene, te realizacija podcast serijala *International Café* u okviru Erasmus+ projekta *ME-Study in English*, koji promiče studije na engleskom jeziku u Crnoj Gori i regiji. Studijski program MONTEB posjeduje vlastite visoko funkcionalne i vizualno atraktivne mrežne stranice na engleskom jeziku, što znatno doprinosi pristupu informacijama međunarodnim studentima.

Fakultet kontinuirano radi na jačanju svoje međunarodne prepoznatljivosti kroz partnerstva, projekte i događaje, čime doprinosi širem cilju internacionalizacije Sveučilišta Crne Gore i pozicionira se kao atraktivna destinacija za strane studente i istraživače.

U narednim ciklusima akreditacije preporučuje se integracija mrežnih stranica programa MONTEB u službene mrežne stranice Sveučilišta Crne Gore ili njihovo tješnje povezivanje ukoliko bi integracija otežala ažuriranje informacija na mrežnim stranicama programa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

PROGRAM POSJETE USTANOVI

Akreditacija osnovnih akademskih studija na engleskom jeziku „ **Academic program in business and economics**“

Ekonomski fakultet

Univerzitet Crne Gore

Grad i datum posjete

Podgorica, ponedjeljak, 18. maj 2026. godine

Sastav Komisije:

1. **Prof. dr Otilija Sedlak**, redovna profesorica na Ekonomskom fakultetu, Univerzitet u Novom Sadu - predsjednica Komisije.
2. **Prof. dr Mirjana Hladika**, vanredna profesorica na Ekonomskom fakultetu, Univerzitet u Zagrebu, Republika Hrvatska - članica Komisije;
3. **Prof. dr Tihana Kraš**, redovna profesorica na Filozofskom fakultetu, Univerzitet u Rijeci, Republika Hrvatska - članica Komisije;

Ispred Agencije za obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja posjeti prisustvuje **mr Aldina Purišić**, koordinator postupka i samostalna savjetnica za akreditaciju i reakreditaciju u Sektoru za kontrolu kvaliteta.

<u>Vrijeme</u>	<u>Učesnici</u>
10:00 – 10:30	Sastanak Komisije sa rukovodstvom ustanove
10:30– 11:30	Razgovor sa predstavnicima nastavnog osoblja
11:30 – 12:00	Razgovor sa predstavnicima službe za pravna pitanja i evaluacija dostavljene dokumentacije
12:00– 12:30	Obilazak prostorija ustanove
12:30– 13:00	Pauza
13:00 – 13:30	Sastanak sa rukovodiocem osnovnih studija predloženog studijskog programa
13:30 – 14:00	Sastanak sa predstavnicima studenata sa različitih godina ili iz različitih ciklusa
14:00 – 14:30	Zaključni razgovori sa rukovodiocem predloženog studijskog programa